

Напрямок удару — південний

Ми накопичуємо сили для контрнаступу, і він обов'язково буде

» стор. 4

Операція «Антиколаборація»

Титуловані зрадники пересипані політичними опонентами

» стор. 5

Гуцулка Єлизавета

Королева Великобританії підтримує Україну не словом, а ділом

» стор. 16

Україна молода

Четвер, 26 травня 2022 року

№11 (5882)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 29,254 грн
1 € = 31,343 грн

Банк живих еталонів

Національна колекція генетичних ресурсів лишилася неушкодженою, рашисти повністю зруйнували лише матеріальну базу унікального центру

» стор. 3

Генетичний банк рослин вцілів, але з оновленням зразків можуть бути проблеми.
Фото з сайту ukrinform.ua

Передплатіть «Україну молоду» на друге півріччя

стор. 3

«Ми — форпост, який стримує навалу і точно стримає. Незважаючи на перевагу ворожої армії, переможемо саме ми, бо ми воюємо за свою землю».

Сергій Гайдай

голова Луганської обласної військової адміністрації

■ СЛУШНА ДУМКА

Дерашизація, або демосквізація

Не можна дерусифікувати те, що Руссю не було

Георгій ЧОРНИЙ,
заслужений діяч науки і техніки України,
кандидат технічних наук

Останнім часом у зв'язку з безпрецедентною агресією Росії з'являється все більше повідомлень про ліквідацію в Україні слідів присутності «руського міра». Так, наприклад, повідомляють про перейменування вулиць і станцій метро, демонтаж пам'ятників і меморіальних дощок російським діячам тощо. Називають ці акти очищення від російської скверни узагальнюючим терміном «дерусифікація». Але, придивившись уважніше до терміну «дерусифікація», побачимо, що і сам він є одним зі слідів «руського міра», залишеного нам російською ідеологією. А отже, і він підлягає заміні в українській літературі та засобах масової інформації. Обґрунтуємо.

Термін «русифікація» і антонім до нього «дерусифікація» суперечать тотожності історичних назв «Україна» і «Русь». Після викрадення Московією у XVIII столітті однієї з цих тотожних назв видатний український історик Михайло Грушевський намагався повернути вкрадене, об'єднавши ці дві назви в єдину «Україна-Русь». Але ж від цього об'єднання тотожність похідних понять «русифікація» (від назви «Русь») і «українізація» (від назви «Україна») не зникла, а навпаки, їхня тотожність стала ще переконливішою. Так само, як і тотожність альтернативних понять «дерусифікація» і «деукраїнізація». Зі сказаного витікає, що вживання терміну «дерусифікація» стосовно України стає абсурдним, бо це означає її деукраїнізацію. Щоб уникнути цього безглуздя, треба говорити не про дерусифікацію українських реалій, а про їх деросіізацію, дерашизацію (від англійського раше — росія) або ж про демосквізацію. Відповідно замість терміну «русифікація» логічно і потрібно вживати терміни «зросійщення», «рашизація» або «змосковщення».

Але ж видатний український мислитель Іван Дзюба назвав свій твір, відомий всьому світу, саме так: «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Чому він ужив тут термін «русифікація»?

Нагадаємо, що Іван Дзюба найперше надіслав свій твір у грудні 1965 року найвищому керівництву УРСР, сподіваючись, що його докази, базовані на працях теоретиків марксизму-ленінізму, вплинуть на зміну політичної орієнтації керівництва держави в питаннях національної політики. Зрозуміло, що в тогочасних умовах російської окупації не міг він відверто назвати свій твір «Інтернаціоналізм чи змосковщення?», навіть м'якше — «Інтернаціоналізм чи росіізація?», хоча, по суті, саме про суцільне змосковщення, про повсюдне зросійщення України і йдеться в його творі. Іван Михайлович зупинився на компромісному, розкожному терміні, який був звичним для освічених людей іще з часів царської Росії — «русифікація» або «обрусение». Хоча, напевно ж, усвідомлював, що слово «Русь», належить історично українцям, а не росіянам. Апологети ж російської ідеології царської Росії були іншої думки. У них не було сумнівів, що назва «Русь» належить тільки їм, росіянам, і більше нікому. Тому і ввели вони термін «русифікація», що відповідав їхній ідеології «обрусення» підкорених народів.

Сьогодні, звільняючись від ознак присутності «руського міра» в Україні, потрібно відмовитися і від помилкового вживання терміну «дерусифікація», замінивши його історично правильними термінами, такими, як «деросіізація», «дерашизація» або «демосквізація». ■

■ Лариса САЛІМОНОВИЧ

Найгарячішим напрямком фронту і далі залишається Луганщина. Тут армія РФ наступає з усіх боків, використовуючи максимальну кількість техніки та живої сили. Про це повідомив голова ЛОВА Сергій Гайдай на своїй сторінці у соціальних мережах. «Зараз для Луганщини найважчий час за всі вісім років війни, — написав він. — Рашисти знищують нас. Сіверськодонецьк ледь живий. Обласний центр закидали авіабомбами. Атакують Сіверськодонецький напрямом, у Гірській громаді з боку Золотого та Катеринівки, біля Попасної з боку Комишувахи. Зазнає ударів наша луганська Чорнобаївка — Білогорівка».

Траса «Лисичанськ — Бахмут», яка служить дорогою життя для українських військових, наразі теж прострілюється ворожими ДРГ. До регіону рашисти стягують величезну кількість бійців і техніки, а на окупованих територіях вже стоять наготові вертольоти і важка зброя. Саме тому очільник регіону порівняв вільну Луганщину з Маріуполем. «Ми форпост, який стримує навалу і точно стримає, — вважає він. — Незважаючи на перевагу ворожої армії, переможемо саме ми, бо ми воюємо за свою землю».

За даними Генштабу, ворог також веде наступ на Авдіївському, Курахівсь-

■ Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

В Україні та світі згадують жертв депортації кримськотатарського народу з Криму у 1944 році 18 травня. Тоді, за три дні, за наказом Йосипа Сталіна усе кримськотатарське населення півострова зігнали у вагони і вивезли до Середньої Азії та на Урал. Кого не встигли депортувати (як жителів кількох кримськотатарських поселень на Арабатській Стрілці) — вивезли на баржах у море і втопили. За офіційними даними, тоді було депортовано близько 200 тисяч жителів півострова. Хоча, згідно з даними Національного руху кримських татар, ця цифра може бути вдвічі більшою — 423 тис. 100 осіб. У перші роки з початку депортації загинуло близько половини кримськотатарського населення. Повернутися до Криму кримські татари отримали змогу лише у 1990-х.

У 2015 році Верховна Рада України визнала депортацію кримських татар 1944 року геноцидом кримськотатарського народу. Втім російська федерація, яка стала спадкоємицею Радянського Союзу і досі глумиться традиції НКВС, і зараз активно застосовує сталінські методи: від фільтраційних таборів до вбивства та примусової депортації мирного населення з окупованих територій. Про це, зокрема, говорили учасники «круглого столу» «Депортації, масові репресії, штучний голод: інструменти політики тоталітарних режимів XX та XXI століть», що відбувся в Укрінформі.

«Для Москви українці і кримські татари були і залишаються

■ НА ФРОНТІ

Врятувати дорогу життя

Рашисти пробивають шлях до кордонів Луганщини і намагаються «господарювати» на півдні

кому, Новопавлівському, Запорізькому напрямках, здійснюючи удари штурмовою та армійською авіацією. Водночас противник не припиняє мінометних та артилерійських обстрілів позицій ЗСУ та цивільної інфраструктури в районах населених пунктів Авдіївка, Піски та Мар'їнка. На Донеччині окупанти також завдали авіаційних ударів по об'єктах цивільної інфраструктури у Краматорську, Лимані та Слов'янську.

Гарячою точкою фронту продовжує залишатися Харківщина. В Ізюмському районі війська РФ намагалися провести розвідку боем, але були відкинуті на висхідній позиції. Аналогічна ситуація склалася і поблизу населеного пункту Пасіка. Водночас російська артилерія й надалі нищить інфраструктуру області. «Окупанти обстріляли Дергачівську громаду, — повідомив голова військової адміністрації регіону Олег Синегубов. — У результаті влучення снаряда спалахнув торговельний заклад. На жаль, 69-річна жінка загинула, ще одна особа отримала поранення. У селі Савинці Ізюмсько-

На передовій захищають Україну артилерійські установки нового покоління Caesar.

Фото з телеграм-канала Головнокомандувача ЗСУ.

го району внаслідок обстрілу росіян поранено двоє людей.

Крім того, в ніч на 24 травня окупанти завдали удару трьома ракетами по Мерехі.

Чотири крилаті ракети 25 травня були випущені й по Запоріжжю. Одну з них збила українська ППО. Цього ж ранку ворог завдав трьох повітряних ударів по Кривому Рогу. За даними голови Дніпропетровської ОВА Валентина Резніченка, поцілили у промислове підприємство. Є серйозні руйнування.

Загалом ситуація на пів-

денному напрямку теж залишається напруженою. Один із наших підрозділів зіткнувся з Николаївській області з окупантами, що були переодягнені у форму ВСУ. Ті проривалися до Кривого Рогу на броневикі «Тигр», аби захопити один з українських спостережних пунктів. На щастя, наші військові вчасно «розкусили» задум ворога й гідно відбили рашистську атаку.

До речі, у Мелітополі окупанти почали використовувати свої Z-автомобілі як таксі. Тобто підпрацюють перевізниками у місцевих жителів. ■

■ ПАМ'ЯТЬ

Війна як продовження геноциду

Національний рух кримських татар вважає, що депортованих 78 років тому було 423 тис. 100 осіб

Рустем Емінов «Поїзд смерті».

ворогами — за часів СРСР вони були внутрішніми ворогами, тепер — зовнішніми. Це уявлення про ворогів дуже важливе, щоб маніпулювати суспільством», — зазначив голова Меджлису кримськотатарського народу Рефат Чубаров. За його словами, починаючи з XVIII століття Росія планомірно проводила на півострові політику «Крим без кримських татар», витісняючи корінне населення і замінюючи його росіянами. До цього ж завдання вона повернулася в 2014 році, після анексії півострова — за останні 8 років майже мільйон вихідців

із російської глибинки незаконно оселилися в Криму.

Усі ці злочинні практики — голодомори, терор, депортації, перекидання історії і знищення інтелектуальної еліти, асиміляцію населення і насадження щодо автохтонів комплексу меншовартості — впродовж XX століття радянська влада активно використовувала і проти українського народу. Це стало ідеологічною основою і сучасної російсько-української війни, новий етап якої ми спостерігаємо з 24 лютого. «Цього року ми побачили вже не просто агресивну війну, ми по-

бачили війну, яка має геноцидний намір — намір знищити українську націю як таку, позбавити її самоідентифікації, не кажучи вже про державність, свободу волі, вони сьогодні мають місце під час російської агресії в Україні», — зазначив модератор «круглого столу», провідний науковий співробітник Інституту дослідження Голодомору, кандидат історичних наук, модератор заходу Андрій Іванець.

Єдиним ефективним методом протидії цій агресії, на думку учасників «круглого столу», є історична правда: активне розвідування російських імперських міфів, повернення історичних імен та правди про ті чи інші події в суспільну свідомість не лише в Україні, а й у світі. І в Росії в тому числі. «Росія перестане бути загрозою, коли неросійські за походженням солдати усвідомлять себе передовсім представниками своїх народів, а не міфічного і наднаціонального «російського», — йдеться в резолюції, яку ухвалили учасники «круглого столу». Також вони звернулися до провідних міністерств із пропозицією активізувати роботу в напрямку популяризації реальної, а не спотвореної історії. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харків

■ НАУКА

Банк живих еталонів

Національна колекція генетичних ресурсів лишилася неушкодженою, рашисти повністю зруйнували лише матеріальну базу унікального центру

Недавно в інформаційному просторі з'явилася новина про знищення російським військом Національного банку генетичних ресурсів України, де зберігається автентичне насіння понад 160 тисяч рослин. Втім, як з'ясувалося днями, саме сховище живих еталонів (ним опікується Харківський НДІ рослинництва імені Юр'єва) лишилося неушкодженим. Тобто унікальні зразки й далі зберігаються у надійному місці та в спеціальній тарі. Однак окупанти вщент розбомбили з важкої артилерії приміський селекційний центр, співробітники якого займаються відновленням, без перебільшення, золотого державного фонду.

Аби продемонструвати масштаб лиха, доктор сільськогосподарських наук Сергій Авраменко

зняв на відео поле з молодою озиминою, засипане розірваними й уцілілими боеприпасами. Йдеться про посіви, урожай з яких повинен був замінити у сховищі старі зразки хлібних культур. Це своєрідні еталони первозданності біологічних видів, на які орієнтуються сучасні селекціонери. Щороку, аби їх не втратити, харківські вчені з певною періодичністю висаджують ці культури

на дослідних ділянках і оновлюють безцінний фонд. Але через війну в них виникли серйозні проблеми.

За словами Сергія Авраменка, співробітники інституту наразі не можуть внести добрива і засоби захисту рослин, оскільки поля і досі не розміновані. До того ж це далеко не єдина проблема НДІ. «У нас повністю знищено обладнання — комбай-

ни, трактори, сіялки, селекційну техніку, молотарки. Немає також пального, — каже він. — Без цього ми не зможемо висіяти пізні ярові культури, тому, найвірогідніше, для них цей рік буде втраченим».

Рятувати ж тогорічні посіви озимих учені готові навіть вручну, але вони все одно критично не встигають внести гербіциди вчасно через їхню відсутність. Деяку партію препаратів купили за свої кошти. Втім, після того як держава максимально урізала їхні зарплати, «складчина» виявилася досить скромною. Якщо ж стане диво й озимина таки вродить, коситимуть урожай, найвірогідніше, серпами. Правда, є надія, що умільці від науки зможуть скласти бодай один комбайн з уламків знищеної окупантами техніки.

Доля ярових теж неоднозначна. Саме через це насіння зчинився галас у пресі, оскільки їхні

зразки були дійсно спалені окупантами. Еталони привезли до селекційного центру напередодні війни, аби підготувати до висівання. Але не склалося... Рашисти вщент знищили наукові лабораторії центру і частину безцінного зернового фонду. Та, на щастя, співробітники інституту встигли продублювати насіння, тому колекцію ярових іще можна відновити. Правда, для цього потрібна фінансова участь держави.

Наразі наукове селище, де живуть і працюють учені, нагадує суцільну руїну. Тут пошкоджено школу, дитячий садок, Будинок культури, приміщення дослідного господарства, насінневі завод. «Це було цілеспрямоване знищення, — впевнений Сергій Авраменко. — Такий собі «приліт» по конкретній науковій установі. Самі науковці з цієї проблемою не впораються. Нам потрібна допомога».

■ ЗООКУТОЧОК

Найда-спецпризначенець

У черкаських рятувальників — новий «водолаз»

Людмила НІКІТЕНКО

У черкаських рятувальників — новий «водолаз», чотирилапий і хвостатий. Новим «співробітником» групи пошукових, водолазно-рятувальних робіт аварійно-рятувального загону спецпризначення Головного управління ДСНС у Черкаській області стала вівчарка Найда. Про це «УМ» повідомили в обласному управлінні ДСНС.

Хвостату помічницю взяли у Черкаському міському товаристві захисту тварин «Друг». Обираючи у притулку друга та помічника, собака та рятувальники, зустрівшись поглядами, одразу сподобались одне одному, — наголошують рятувальники.

Кажуть, що з перших днів знайомства Найда проявляла свою дисциплінованість та пристрась до води. Тож водолази вирішили навчити її необхідних команд, зокрема під час порятунку на воді. Наразі собака-водолаз вже впе-

Найда служить у групі пошукових робіт загону спецпризначення. Фото Управління ДСНС у Черкаській області.

нено виконує різні команди, ні на крок не відходить від рятувальників, любить гратися, ласку та смаколики, розповідають у черкаському обласному управлінні ДСНС. ■

■ ШАХРАЙСТВО

Банки допомоги

У Смілі двоє псевдоволонтерів хотіли нажитися

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині у місті Сміла до рук правоохоронців попалися двоє псевдоволонтерів, які намагалися нажитися на тушонці для ЗСУ на загальну суму майже 200 тисяч гривень. Як повідомили «Україні молодій» в управлінні СБУ в області, двоє мешканців надали фіктивні документи до міської ради на отримання гуманітарної допомоги для українських захисників. Ділки вказали, що нібито отримали запит від одного з військових підрозділів і планують передати їм партію продовольства.

Смілянська міська рада сприяла виготовленню та придбанню допомоги і надала зловмисникам майже 2 тис. банок тушонки. Однак псевдоволонтери вирішили на-

Спритники шахраювали на загальну суму майже 200 тисяч гривень. Фото надане пресслужбою управління СБУ в Черкаській області.

житися та намагалися реалізувати ці харчі тривалого зберігання комерційним структурам, розповіли в управлінні СБУ в Черкаській області. Правоохоронці затримали «волонтерів» під час спроби реалізувати чергову партію тушонки — 500 банок.

Наразі зловмисникам повідомлено про підозру

у вчиненні злочину та вирішується питання щодо обрання їм міри запобіжного заходу. Викриття псевдоволонтерів здійснювали співробітники СБУ в Черкаській області спільно з Нацполіцією, за процесуального керівництва Смілянської окружної прокуратури та сприяння Смілянської міської ради. ■

■ ВИСОКА НОТА

Музика проти насилля

Сопрано Вікторія Лук'янець із камерним колективом «Лятошинський тріо» виступить в Австрії і Чехії

Юрко НИВА

У час війни «Лятошинський тріо» продовжує робити те, що вміє найкраще задля підтримки України на культурному фронті. Нині молоді першокласні музиканти, відомі в Україні та за кордоном: Михайло Захаров (скрипка), Олексій Шадрін (віолончель) і Роман Лопатинський (фортепіано) об'єдналися із видатною, зірковою українською оперною співачкою Вікторією Лук'янець (сопрано) у спільній місії — популяризації творів українських композиторів. Із 29 травня до 19 червня заплановані п'ять концертів у кількох містах Австрії та чеській столиці Празі.

Головною метою туру є збір коштів для психологічної та матеріальної підтримки українців, що стали жертвами насилля з боку окупантів. Вони будуть перераховані у Фонд громади Харкова «ТОЛОКА».

Музиканти наголошують: «Мусимо говорити про тих, хто не має змоги і сил заявити про свої страждання, аби повернути до цієї трагедії увагу всіх небайдужих, а також тих, від кого залежить пошук та покарання винних. Мусимо говорити за тих, хто враз-

ливий. Через можливість слухати музику відкритим серцем, сподіваємось, буде почуто їхній біль та усвідомлено цивілізовану Європою усю глибину темряви, в яку їхні душі помістив російський солдат. Музика завжди рятувала і відновлювала зранені серця. Ми прагнемо, аби наша музика вивела ці нещасні душі знов до світла і подарувала надію».

«Для мене великим щастям у цей важкий історичний час стали знайомство і співпраця з прекрасним молодим колективом «Лятошинський тріо», — говорить Вікторія Лук'янець, народна артистка України, солістка Віденської опери. — Від нього я очікую нових творчих і людських вражень, імпульсів для подальшого творчого життя, а також збагачення репертуару: Скорик, Сильвестров, Станкович, Лятошинський... Я надзвичайно щаслива готувати таку цікаву нову програму разом».

Сьогодні має звучати Україна. І не тільки, аби створити креативний простір для налагодження культурних зв'язків з Європою, а й для встановлення історичної справедливості щодо закритих або вкрадених колоніальною культурною політикою імен, творів, явищ українського мистецтва. ■

■ ПЕРЕДПЛАТА-2022

Інтернет для всіх — газета для обраних

Передплатіть «Україну молоду» на друге півріччя

«Україну молоду» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги.

Хто з вас, шановні читачі, не встиг оформити передплату на 2022 рік чи не продовжив її на друге півріччя, це можна зробити найближчим часом — до 18 червня, і ви отримуватимете газету з липня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємось: якщо ви багато років передплатуєте «Україну молоду» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість «України молоді» на 2022 рік:

на місяць — 57 грн. 08 коп.,
на два місяці — 114 грн. 16 коп.,
на квартал — 171 грн. 24 коп.,
до кінця року — 342 грн. 48 коп.

Передплатний індекс — 60970

Для організацій, юридичних осіб:

на місяць — 72 грн. 08 коп.,
на два місяці — 144 грн. 16 коп.,
на квартал — 216 грн. 24 коп.,
до кінця року — 432 грн. 48 коп.

Передплатний індекс — 01555

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере: на місяць — 4 грн., на два—три місяці — 9 грн., на чотири—шість місяців — 11 грн.

Ганна БЕЗКОРОВАЙНА

■ ЕКСПЕРТНА ДУМКА

Напрямок удару — південний

Ми накопичуємо сили для контрнаступу, і він обов'язково буде успішний

Подальший перебіг війни військові аналітики прогнозують однаково: питання про звільнення південних областей можна буде ставити лише після очищення від російських військ Луганщини та Донеччини. Це станеться не так скоро, як хотілося б усім нам, а тому час від часу з'являються ідеї негайних військових операцій на українському півдні. Йдеться, приміром, про розблокування наших чорноморських портів, знищення Кримського мосту тощо. Наскільки реальним і результативним може бути проведення подібних операцій, «УМ» з'ясувала у військового експерта — полковника Сергія Грабського.

■ **Пане Сергію, починаючи розмову про можливість звільнення півдня, не можу не повернутися до пекучого — блискавичної окупації росіянами Херсонської області. Це була суцільна зрада нашого військово-політичного керівництва чи й обставини, про які широкий загал не знає?**

— На адміністративному кордоні Криму і Херсонщини 24 лютого нам завдали настільки потужний удар, що залишки наших підрозділів не могли чинити спротив, ми не були спроможні ні на які контратаки. Співвідношення сил було 1 до 10 на користь росіян. Їх у Криму на той момент було близько 90 тисяч, і до 30 тисяч у перший же день війни поперло на нас. А наших там було максимум дві бригади. Плюс росіяни мали повну перевагу в повітрі й в артилерії. Класти наші війська там було безглуздо. У нас не стояло питання утримати територію, наше завдання було — вивести війська з-під удару. Крім того, треба зважувати на географію цієї місцевості. Там, навіть якби ми намагалися втримати територію під контролем, то забезпечити наше військове угруповання всім необхідним було б дуже важко, тому що ми були б притиснуті до Каховського водосховища, яке неможливо форсувати. Але в нас не було можливості битися — ми свої частини ледь не з оточення виводили, щоб зберегти.

■ **І сакраментальне вже питання про міні поля навколо Чонгару...**

— Сьогодні міні поля проходять швидко, наприклад, завдяки використанню так званих тралів — це спеціальна така штука, схожа на сільськогосподарську борону, яка ставиться попереду інженерної машини розгородження. Протипіхотна міна завдає шкоду тралові не може, а протитанкова хоч і не реагує на трал, але під його впливом виходить на поверхню, і її спокійно знімають. Насправді сьогодні в мінних полях немає нічого страшного.

■ **Так були там усе-таки міні поля?**

— Я можу це припустити, однак я не уповноважений говорити, були чи не були вони розміновані. Але якщо ці ділянки й були заміновані повністю, вони могли б затримати противника максимум на пів дня.

■ **Ви кажете, що росіян із Криму зустріли дві наші бригади. Чому в нас там було так мало військ? Це одне сакраментальне питання.**

— На початок війни в нас уся армія нараховувала близько 225 тисяч військовослужбовців включно з навчальними закладами і підрозділами забезпечення. Бойових частин було небагато. Ми могли вести стримуючі

дії, але ми не могли задалегідь відмобілізувати таку кількість військ, щоб протистояти росіянам адекватно.

■ **Але президент і його офіс говорять, що їм було відомо про можливість війни ледь не з жовтня минулого року.**

— Ну, мабуть, саме тому наше політичне керівництво, яке обрав наш мудрий народ, почало так пізно створювати ті ж підрозділи тероборони, буквально за лічені дні-тижні до початку війни. В країні, якій загрожує повномасштабна війна, процес зміцнення оборони не може бути дискретним, перервним. А ми після квітня 2019-го зупинилися у зміцненні обороноздатності, вважаєте, на три роки. Це була катастрофа. От воно й мало спрацювати. Але як військовий командир із великим досвідом я вам скажу: в лютому на Херсонщині наші війська зробили максимум того, що могли тоді зробити.

■ **Якесь нестиківка виходить. Ви кажете, що ми зробили по-максимуму, Олексій Арестович на весь світ від імені офісу президента заявляє, що південь ми просто про*бали. То зробили чи про*бали?**

— Я говорю за армію, Арестович — за ОП. Узагалі, його висловлювання я не маю бажання коментувати. Він класно діє як терапевтичний засіб хіба що на осіб певного віку й інтелектуального рівня.

■ **Бог із ним. Давайте про**

Ми виграли війну ще 2 березня, коли зірвали бліц-криг, зупинили наступ росіян на Київ. Усе інше, за великим рахунком, — технічні моменти війни, в якій Росія приречена.

своє. До численних каналів, що ускладнюють рух бронетехніки, наразі на півдні додалися потужні лінії оборони, які інтенсивно створюють росіяни. Ворог просто закопується в землю, як ми будемо його звідти вибивати?

— Дуже важко. На нас чекають кровопролитні бої — не з просуванням, а з натужним пханням уперед, бо росіяни матимуть перевагу в бронетанковій техніці й у людях. Але в них не буде переваг у логістиці. І саме тому нам дають таку зброю, яка може завдати удар у тактичну глибину порядків противника, щоб знищити їх командні пункти, комунікації і бази забезпечення. Відповідний спосіб війни ми відпрацьовували в Чернігівській і Київській областях, завдаючи удар по тилових колонах і примушуючи росіян відступати на залишках пального і без снарядів, або взагалі кидати бойову техніку. Так буде і тут. А вони, копаючи свої траншеї, розраховують, що ми їх будемо штурмувати в лоб. Нехай копають.

■ **Нехай. А ми давайте поговоримо про Кримський міст. Ще з початку війни в Україні багато говорили про те, що було б добре перетворити його на ме-**

талобрухт. Мовляв, от тільки отримаємо від союзників відповідне озброєння — і вдаримо. Озброєння вже надходить. Коли ж чекати знищення мосту?

— Для того, щоб зруйнувати Кримський міст, потрібна спеціальна військова операція, дуже потужна. Удар 2-3-10 ракет не вирішить справи. Треба задіяти бомбардувальники, іншу військову техніку. Потрібні колосальні ресурси, які невідомо коли ми матимемо. Але удар кількома ракетами і навіть незначне пошкодження мосту може мати для України потужне політичне та пропагандистське значення, адже для росіян

ну в Україні відчувають брак продовольства, і справа там доходить навіть до голодних бунтів. Пропонують використати досвід успішних американських конвоїв через Атлантику часів Другої світової.

— Ні, цього не буде. По-перше, діє конвенція Монтре 1936 року, відповідно до якої Туреччина не має права пропускати нічії військові кораблі в Чорне море під час війни. А якщо й пропустити, то на дуже обмежений термін і тільки з гуманітарною метою. А по-друге, організація конвою — дуже дорога операція, адже в Чорному морі за принципом ротачії постійно треба буде

цей міст є одним із їхніх скреплених символів.

■ **Попереду звільнення наших портових міст. Як ми їх відвоюємо, не маючи фактично військово-морського флоту?**

— За це не переживайте. Нам після звільнення Донбасу зайти в Крим буде нескладно, бо ми спиратимемося на тилову базу північної Таврії і контролюватимемо забезпечення противника — будемо знищувати його кораблі в Азовському та Чорному морях, які йтимуть до Криму. Ми зможемо перетворити Крим на острів і примусити противника евакуюватися з нього або здатися. Так, ми не маємо флоту, але в усіх війнах прибережні міста звільняються з сходу, а не винятково в результаті якоїсь морської операції.

■ **Сьогодні в Україні й на Заході багато говорять про необхідність негайного деблокування наших чорноморських портів силами американських чи британських військових кораблів. Мовляв, це однаково треба і українцям, які через порти продають свою сільськопродукцію і забезпечують цим понад 40% вітчизняного ВВП, і країнам третього світу, котрі через вій-**

тримати морську групу. Так, в Африці та Азії продовольча проблема. Але як ви собі уявляєте: американці та британці підуть у Чорне море заради її вирішення? Який сенат дозволить проводити таку операцію? І не варто порівнювати цю ситуацію з ситуацією Другої світової. Тоді американські морські конвої забезпечували в першу чергу доставку військових вантажів для перемоги над Гітлером. Тут же йдеться про гуманітарні коридори для доставки продовольства, і не в Україну, що горить у війні, а з України, в держави, які можна нагодувати і в інший спосіб.

■ **Тобто невоєнним?**

— Невоєнним не вийде. Думаєте, чому зараз росіяни так переймаються білгород-дністровським мостом, наприклад? Бо це залізничний міст, який забезпечує залізничне сполучення з портами Дунаю та Чорного моря в тій же Румунії. Годувати Африку через Румунію — один із варіантів. Так само, як нам отримувати допомогу від союзників попри блокування наших портів. Цей міст — важливий для нас і у воєнному, і в гуманітарному відношенні, тому його і захищають саме військовими

■ **ДОВІДКА «УМ»**

Сергій Грабський, полковник ЗСУ у відставці, досвід служби у Збройних силах — 28 років. Брав участь у миротворчих операціях у Косово та Іраку. Перший громадянин України, нагороджений вищою відзнакою НАТО Meritorious Service Medal за службу в Іраку. Зараз — військовий експерт.

засобами.

■ **Південь України має в своєму тилу окуповане росіянами Придністров'я. Ми обов'язково підемо на його демілітаризацію, перш ніж почати визволення півдня?**

— А хто нам дозволить робити якісь рухи стосовно території, яка належить іншій суверенній державі — Молдові? Ми воюємо з РФ. Чи маємо ми право заходити на територію РФ і завдати удари по її військових об'єктах? Безумовно. Чи маємо ми право атакувати територію незалежної Молдови, навіть якщо ця територія тимчасово окупована противником? Ні. От якщо Молдова офіційно попросить Україну, якщо між нашими державами буде підписано відповідну угоду, тоді ми разом із молдовськими партнерами звільнитимемо молдовську територію, демілітаризуючи свій тил.

■ **Давайте поговоримо про перспективи Маріуполя.**

— Ні. Все, що стосується Маріуполя, на прохання міністра оборони я не коментую.

■ **Ну якщо ми не можемо говорити про однозначно погані речі, то скажіть: що ми маємо однозначно хороше на півдні?**

— Те, що ми на півдні примусили перейти росіян до оборони, що ми здійснюємо стримуючі та контратакуючі дії, щоб москвити або відійшли, або відмовилися від будь-якої ідеї щодо наступу з півдня. Ми накопичуємо сили для контрнаступу, і він обов'язково буде, і обов'язково успішний.

■ **Чомусь від цих ваших слів відгонить Арестовичем.**

— Жодним чином. І це без пафосу. ■

Тетяна ПАРХОМЧУК

■ ПИЛЬНУЙ!

Операція «Антиколлаборація»

Титуловані зрадники пересипані політичними опонентами

на неволя.

На межі елітного коллаборантського фолу

Нагадаємо, «УМ» уже писала, що останнім часом одним із найчастіше обговорюваних (під кутом критичної народної оцінки швидкого просування окупаційних військ територією півдня України) топчиновників став голова офісу президента Андрій Єрмак.

Свого часу в ЗМІ лунали запитання, чи, бува, головний канцлер ОП не той самий Єрмак, у котрого батько працював у ГРУ рф, і він також там проходив аналогічну підготовку? Реакції на ці та інші підозри не було.

Далі народний гнів упав на заступника глави ОП Єрмака — Олега Татарова, котрий нібито намагався розблокувати заморожені в Україні рахунки компанії путінського олігарха Дерипаски — Миколаївського глиноземного заводу (видобуток алюмінію).

Також Татарова на початку війни звинувачували й у тому, що він нібито дав утечки Віктору Медведчуку та Андрію Портнову.

Далі — не менш цікаві персоналії.

Нагадаємо, в минулому році американський уряд запровадив санкції проти агентів російського впливу в Україні — семи громадян та чотирьох організацій, які є частиною мережі закордонного впливу, пов'язаної з Росією. У центрі її — народний депутат України Андрій Деркач. Його в США назвали агентом російських спецслужб з понад 10-річним стажем. До його групи ввійшли: екснардеп Олександр Онищенко, прокурор Костянтин Кулик, експрацівник посольства України у Вашингтоні Андрій Теліженко, нардеп від «Слуги народу», ексжурналіст Олександр Дубінський, а також Антон Симоненко, Дмитро Ковальчук та Петро Журавель.

Під сокиру підозр потрапив і політтехнолог Михайло Погребинський. Він є засновником та керівником ГО «Київський центр політичних досліджень та конфліктології». Слідчі зазначають, що ця громадська організація на постійній основі вивчала настрої українців, які в подальшому передавалися до Росії для планування політики щодо України.

Під час обшуку в Погребинського виявили сфальшовані результати опитування, де нібито 46% українців підтримують президента РФ Володимира Путіна.

Також українські правоохоронці повідомляють, що ГО Погребинського готувала для рф аналітику щодо найбільш вагомих подій в Україні. А сам Погребинський надавав кремлю поради щодо інформаційних спецоперацій проти України.

Титуловані зрадники окупованих територій

Наразі перебуває під важким окупантським пресом Херсонщина. Серед зрадників називають регіонального керівника СБУ. Також звинувачується

у співпраці з ворогом начальник водоканалу міста Каховка. Звідси подається вода в окупований Крим.

Ну й родзинка на коллаборантському торті Херсона — народний депутат ВРУ Володимир Сальдо, котрого російська окупаційна влада призначила обласним головою.

У 2002—2012 роках городяни тричі обирали його міським головою. А в 2012 році він став депутатом Верховної Ради України.

На вимученій окупантом Чернігівщині — така ж коллаборація у регіональній Службі безпеки України.

У Маріуполі працівники Державного бюро розслідувань викрили керівника фракції міської ради «Опозиційна платформа — За життя» Володимира Клименка, який, імовірно, проводив антиукраїнську інформаційну кампанію на підтримку Росії.

За оперативною інформацією пресслужби ДБР, він був чоловіком «колишньої генеральної прокурорки Криму» Наталії Поклонської, яка стала однією з головних дійових осіб під час анексії Криму рашистами.

Політик пройшов «тернистий шлях»: від людини Віктора Януковича, Віктора Медведчука й Наталії Королевської до керівника Маріупольської фракції «Опозиційної платформи — За життя» і став рупором Кремля на сході — виступав за відновлення економічних зв'язків із Росією.

Зараз щодо нього у суді розглядається справа про зазіхання на територіальну цілісність України.

Зрадники чи політичні опоненти?

Так, повномасштабна війна сьогодні додасть іще чимало фактів для роздумів щодо внутрішніх ворогів і зрадників. Але тут є ще один важливий тонкий нюанс — аби під шумок «зради» не потрапили патріоти, котрі в довоєнний час чимось не вгодили нинішнім правителям або бізнесовим апетитам.

Скажімо, несподівно й абсолютно неочікувано для місцевих жителів Сумщини потрапив у число коллаборантів відомий у цьому краї патріот, керівник Буринської громади, який до війни усіляко сприяв дослідженню

трагедії Голодомору-геноциду, Віктор Ладуха. Його затримали слідчі СБУ ще 27 квітня.

Інтернет-ресурс СтопКор, що його збудені сумчани, котрі готові поручитись за Ладуху, звинувачують у взятті хабара від зацікавлених у компрометації голови громади, — написав, що Віктора Ладуху підозрюють у пособництві російським окупантам. Голова ОТГ нібито «забезпечив проживання та комфортні умови для життєдіяльності офіцерам рф на території громади з 24 лютого до 3 квітня». Крім того, писали, що Ладуха «надав російським військовим безперешкодний доступ до лікувальних закладів, транспорту та харчових продуктів». Зрештою, на початку цього тижня Подільський райсуд Києва звільнив Ладуху з підварти.

Ця ситуація ще раз підтверджує те, що історія щодо таких несподіваних «коллаборантів» потрібно перевіряти з усіх боків — як самого обвинуваченого, так і джерел оприлюднення та й їхніх зв'язків і способів отримання інформації та мотивації оприлюднення.

Складний вибір громадянина в окупації

Зрозуміло, що війна є великим викликом для будь-якого соціуму. І Україна — не виняток. У воєнний час синхронно вступають у гру закони захисту держави і — буквально на рівні підсвідомого, природних рефлексів — закони біологічного виживання.

Потрапивши у складні, часто загрозливі для життя обставини, кожна людина опиняється перед необхідністю самостійно визначати модель поведінки в цій ситуації.

І вибір буває різним.

Є коллаборанти з-поміж місцевих «аборигенів», які надавали окупантам розвіддані про дислокацію підрозділів ЗСУ, їх озброєння та переміщення. Хтось за винагороду став коригувальником обстрілів та нальотів авіації, дехто слідував за роботою правоохоронців, рятувальників чи залізничників.

Прикро визнавати, що є такі випадки, коли одразу п'ятьом поліцейським висували обвинувачення у зраді — як то сталося на Луганщині. Вони добровільно перейшли у стан воро-

га і стали «народними міліціонерами».

А ще частина людей на своєму рівні (наприклад, дрібні місцеві чиновники) не могли піти на співпрацю з окупантом, але залишилися, так би мовити, «просто виконувати свою роботу».

Так от, насправді такі люди теж є коллаборантами.

Хай і нижчого рангу, зі своєю шкалою «внутрішнього виправдання». Але вони також скоюють злочин, допомагаючи окупанту встановлювати його владу як побутову «нормальність».

Лише у Харківській області затримано вже близько 400 підозрюваних.

У Балаклії багатостраждальної Харківської області міський голова пішов на співпрацю з рашистами. А вони «віддячили» — зруйнували районну лікарню. Лікарі та пацієнти опинились у небезпеці.

Скажімо, коли 17 березня 2022 року російські окупанти тимчасово захопили населені пункти в Маріупольському районі, мешканець села Малоянінсьоль, котрий раніше працював у поліції, перейшов на бік окупантів і публічно заявив про співпрацю з ворогом. Він зайняв псевдопосаду в так званому Мангупському РВВС МВС «ДНР». Нещодавно йому оголосили підозру. Але свою частку до загальної маріупольської біди він встиг внести.

У Мелітополі на співпрацю з окупантами згодилась заступниця міського голови.

Керівник Луганської обласної прокуратури повідомив про підозру колишньому міському голові Рубіжного Сергію Хортіву в коллабораційній діяльності.

А легкий прорив рашистських танків на певних ділянках Сумщини місцеві силовики пов'язують із тим, що в тих районах на відповідальних посадах працюють люди скандально відомого, підозрюваного у проросійській, відповідно, антиукраїнській діяльності нардепа Андрія Деркача.

І знову коло замикається. На злочинному оптимізмі влади і нинішньої, і попередньої, що не чинила відповідно до світової практики, за якою державні зрадники в часи війни (а вона в нас іде вже вісім років) каруються якнайсуворіше. ■

■ ЯК ЦЕ БУЛО

Тетяна НІКОЛАЄНКО
журналіст, автор «Цензор.НЕТ»

Роман Безсмертний: до стінки розстрілювати «ХТО В СЕЛІ ЦАР»

Роман Безсмертний провів 28 днів в окупації в Мотижині на Київщині, де відбувалися активні бойові дії і де була закатована родина сільської старости. У попередньому номері «УМ» була опублікована перша частина розповіді Безсмертного про життя в окупації. Сьогодні — її продовження.

■ А їжу просили? В погребі залазили?

— О, це окрема тема. Важливо, щоб наші люди це знали. Стільки часу вони нищпорили скрізь, і тільки в одне місце вони не заглянули — це погріб. Для них погріб, де можна жити, де консервація, соління, яблука, не існував. Одного разу вони побачили, що я гнилі яблука несучи кролям, і попросили яблук. А вони гнилі, червакуваті...

■ У мене окреме питання до їхньої поведінки. Припустімо, серед нелюдів є людина, якій те, що відбувається, здається мерзотним. Як їй поводитися у цій ситуації, якщо не брати опцію відмовитися від участі в «спецоперації». Що робити в Україні?

— Серед тих росіян, що були у дворі, був один, який загинув буквально в наступні дні, як я його побачив. Я хочу окремо виділити цей фрагмент, бо він показує моральне падіння цього зброю. В нас на будинку було лелече гніздо, а лелеки прилітають 22 березня — на свято всіх святих. Самець готує гніздо, а за два тижні прилітає самка. А вони прибігли якраз 22-го. І був серед них один зовсім молодий. Як мені сказали, він не здав у військовому училищі сесію, і тому його зовсім язали підписати контракт, щоб зарахувати сесію. Його приставили до мене, і він мене мучив питаннями, «когда прилетает эта птица, как она выглядит, вы мостили гнездо, я хочу ее увидеть». І от я поставив йому питання «а что вы делаете?». І він ходив, ходив за мною і каже: «Вы задали мне вопрос, но я не знаю». Я вам це кажу, бо він виглядав поіншому, ніж вони. Серед них були просто нарвані. Один кричав: «Да я тебя сейчас порежу на части, ты же понимаешь».

■ Сирійським досвідом хвалились?

— Ні, ніхто не посилався на Сирію, на Чечню. Я мало їх питав, вибрав для себе тактику мовчати. Тільки коли вони захопили двох наших і кров пішла носом, я запитав: «Зачем ты это делаешь? Ты связал ему ноги, руки и бьешь». Відповідь була універсальна: «А как они к нам относятся?»

Там у голові сміття таке, що нас не повинно бути. Це як Геббельс доповідав Гітлеру, що після війни з українців треба робити фарш

■ Тобто ми у їхній свідомості ворог?

— Так. І не тому ворог, що захищається, а цивілізаційний ворог. І тут я привів байку, щоб ні в кого не було ілюзій, що їх штовхнули і рішення прийняв путін, там у голові сміття таке, що нас не повинно бути. Принципово

не повинно бути. Це як Геббельс доповідав Гітлеру, що після війни з українців треба робити фарш. Тут не повинно бути ніяких ілюзій, це орда. Як у літописі написано: прийшли в Київ, грабували Десятинну, людей нищили. Це точно така поведінка й історично вона не мінчалась. Як було під час походів Боголюбського, так і лишилась у Муравйова, який мітив у будинок Грушевського, де жила його мама. І ці точно так. Вони прийшли знищити все, що тут є. Перше — людей, друге — матеріальну культуру.

Ігор покійний (Сухенко) мені зразу сказав: «Не висовуйся». Я думаю, вони чого прийшли. За кілька днів до того в результаті боїв загорівся степ. І ми з сусідами його гасили, щоб не загорілося село, бо трава висока була. І над нами весь час висів дрон. І через два дні вони прийшли. Але Ігор мені сказав інакше: «На тебе навели». Вони мені сказали так: «Нам сказали, что вы общаетесь с царем».

■ Може, вони Зеленського мали на увазі?

— Вони грубо поведилися щодо мене і лишили трьох чоловік, щоб мене контролювати. І вони казали: «Он ездил на велосипеде». А хто їздив на велосипеді? Саша — син Олі та Ігоря, він збирав замовлення на ліки. Таня його мусила скидати, що нам треба. А хлопчина інший розвозив. Це не просто був хлопчина — він коригував українську артилерію. Я знав про це. Але, крім мене, ніхто цього толком і не знав.

Але я думаю, що вони побачили, що ми гасимо траву, і зрозуміли, що в хаті хтось є. Бо на 1500 домогосподарств лишилося 300 людей. Це ми порохували, коли хотіли вивозити людей і доставити «гуманітарку». Я тоді зв'язався з Миколою Поліщуком — керівником українського Червоного Хреста, і він сказав, що може лише прикрити, але автобус ми маємо знайти самі. І попросив не вшпартувати червоні полотна, тільки білі.

Ігор радив мені виїжджати, а сам вирішив лишатися. Питаю: «Чому не виїжджаєш?». Каже: «Розумієш, тут дві проблеми: перше — росіяни, які грабують. А є ще й свої мародери. Поки я тут, вони не зачеплять людей. Але якщо я виїду, то вони розтягнуть усе». Я дуже добре розумів мотивацію Ігоря, і що моя присутність — колосальна безпека для села.

■ Якби вони дізнались, що ви Безсмертний, що б було?

— Та що... Пххх... Мені періодично дзвонили ваші колеги, питали, що зі мною, бо весь час ширилися чутки, що мене взяли

Роман Безсмертний — про місяць перебування «під рашистами».

в полон. Бо щодня вони заходили зранку, робили засаду і ввечері, іноді близько 8-9-ї, ішли.

■ Були вбивства, згвалтування в селі?

— Окрім цих відомих випадків (смерть родини Сухенків), після кожного бою, який у селі відбувався чи через прихід розвідгрупи, чи чого іншого, вони робили обхід, палили хати й розстрілювали людей. Ігор до мене прийшов 23-го зранку і каже: «Я тебе прошу, повідом нашим, щоб вони так не чинили — вони нехай або звільнять село, або не провокують, бо вони перетворять Мотижин на Хатинь». Дивись, за минулий день два трупи. А причина була, мама правду сказала, вони як собаки — їх зачепили, вони злість зігнали на місцевих.

■ Важлива частина вашої історії, що дружини і дітей з вами не було. Як ви переживали що вони не поруч, і як дружина?

— Як тільки почалося бомбардування Києва, я побачив цей переляк у дітей і Тані, 24-го ввечері я вивіз їх до Львова. Добу ми їхали. Я їх відвіз і повернувся. Абсолютно свідомо, бо там лишалась мама. Друге завдання, яке я ставив перед собою, — вивезти маму, але вона відмовлялась. Потім, коли ми вже займалися евакуацією людей, я знову казав: «Мамо, поїхали». «Я не поїду». І один із росіян запитав мене: «Почему вы здесь остались?» І я відповів: «А ты бросил бы маму, которой 83 года?». Мене двічі приходили забирати. Один раз я пропустив це. На другий раз, вже коли група мала вийти, я запитав у мами: «Ти поїдеш?». Вона сказала, що ні. Я тоді зробив такий фінт: сказав, що мене завтра вивезуть, а вона лишиться сама. Зробив це

навмисно. Я б нікуди не поїхав. Але через дві години я до неї зайшов, і вона погодилась.

27 числа в село вже зайшли наші, зайшли танкісти. Я їх завіз у хату, показав, де був противник. І буквально після цього влетіла спецгрупа, мені дали три хвилини, я забрав маму з погребу (в той день ішли сильні бої), і нас вивезли з нею в Київ.

■ Ви сказали, що листувались з дружиною. Як так розумію, що спілкування було суто побутове?

— Усі комунікатори були вилучені. Або існували в режимі — завантажив, передав інформацію, вилучив. Що стосується Тані, я писав їй неправду, писав, що все добре.

■ Вона розуміла, що ви обманюєте?

— Вона розкусила мене, коли я написав, що в мене 3% заряду. Тоді вона все зрозуміла. Тоді вже не було чим зарядити телефон.

■ І так вона зрозуміла, що у вас забрали машину?

— Так.

■ У нас у селі була собача стежка, якою люди виходили з села на свій страх. Як виїхала попід трасу, поки горіла ворожа колона. У вас у селі була така можливість у людей втекти?

— Яка ситуація, село було транзитним для тих, хто виїздив із Бучі, Гостомеля, Ірпеня. Бо вони виїжджали на Житомирську трасу, на Ясногородку, Бишів, Фастів. Іноді, коли вже перебіли в'їзд у Мотижин, їхали на Житомирську трасу через Копилів, знову на Мотижин і крутилися такою петлею. Навіть зараз на в'їзді в село ви побачите згорілі автомобілі. Їх і розстрілювали, і всяке було.

Був випадок, коли в центрі села поранили жінку, але дозволили її відвезти в Бишів, і так

її врятували. Але були випадки, коли люди їхали колонами з Бучі, домовлялися з ними, і вони пропускали людей у Копилів. Найнебезпечнішим був відрізок від Мотижина до Ясногородки, бо з обох боків стояли БМП і могли просто розстрілювати автомобілі. Що вони й робили.

Ніколи на планеті Земля і ніхто більше ядерну зброю не використає. Її використали двічі, і що б зараз не говорили, переляк цей залишився на все життя

■ Зараз уже підходить 9 травня і всі чекають, що скаже путін у цей день. (Інтерв'ю записане за кілька днів до 9.05. — Ред.). На вашу думку, що це буде?

— Перше — давайте відштовхнемося від того, що ми живемо в абсолютно різних світах. Від того, що скаже путін, у нас і для нас нічого не зміниться абсолютно. Він живе і вся росія живе у своєму світі. І все, що він говорить, має значення для них. Для нас війна була, є і буде. Все, що він каже, — це щоб ці собаки (як їх називає моя мама) приїжджали і гавкали. Тобто стріляли по нас.

■ Вийшла днями стаття колишнього радника путіна, що росії потрібна тільки перемога і щоб України не існувало, інакшого виходу для росії немає.

— Я, може, не так висловився, як хотів сказати. Мене не цікавить позиція путіна. Мене цікавить позиція президента Байдена, канцлера Шольца. Я пропонував би зараз політичному керівництву України хоча б розмовами з ключовими персонами обговорити два питання. Перше — доля росії після... Бачите, в кінці я ставлю багато крапок.

■ Бо варіантів може бути безліч...

■ ЯК ЦЕ БУЛО

Вони мене ставили і вимагали сказати,

— Друге — український солдат лінію кордону переступить чи не переступить?

■ **Власне, британці вже сказали, що ми маємо законні підстави знищувати воєнні об'єкти на їхній території. Ви маєте на увазі воєнні дії на території росії?**

— Таню, за 56 років я навчився читати тексти. Я хочу пропонувати світу обговорити два питання: «доля росії після» та «чи український солдат переступить лінію кордону чи ні».

■ **Ви не думаєте, що після цього настане те саме застосування ядерної зброї?**

— Фраза, яка промайнула після розмови Шольца і Байдена, що світ не визнає ніякі дії, що будуть порушувати принципи територіальної цілісності України, мене не влаштовує. Чому? Бо ви збрали конференцію, щоб поциганити гроші всього світу, щоб відновити Україну. А той, хто зруйнував Україну, він буде сидіти і чекати?

■ **І зможе зробити це знову й знову?**

— Тому я дуже делікатно пропоную, щоб політичне керівництво не у зверненні до парламенту — хоча це теж треба робити — поставило це запитання. В чому геніальність дії Вашингтона? Рамштайн — це не Тегеран і не Ялта. Вони дали чітко зрозуміти, що не розписуватимуть партитуру на двох і на трьох, бо нас 43. Це нова позиція, нова конфігурація світу. Але мені було ключовим, чи поставив міністр оборони в Рамштайні два запитання, які я озвучив, чи ні.

Якщо Україну цікавить питання, якою має бути росія, щоб вона змінилась, я скажу. Щоб це не було так, як було оголошено Ейзенхауером, що Німеччина має бути настільки низько, щоб вона вже ніколи не піднялась. Я розумію фактор ядерної зброї і чому вони бояться поставити запитання, що після. Це фактор ядерної зброї. Але він абсолютно помилковий. Бо подивіться: Фінляндія, Придністров'я, Україна. Навіть у маленькому — Херсон, Миколаїв, Запоріжжя. Там є атомна станція. Ізюм, Харків. Це інформаційне наповнення чого? Ми вас зараз заперемо так, що ви будете боятися всього. І сядете за стіл, і підпишете, що ми скажемо. В чому помилка? В тому, що в таємному протоколі, який було підписано Труменом і Черчилем, було визначено не Хіросіму і Нагасакі, а чотири міста. Чому два лишилися незачепленими? Тому що Хіросіма відбувається і Хіросімо оголошує загальну мобілізацію. Нагасакі — капітуляцію. Таню, ніколи на планеті Земля і ніхто більше ядерну зброю не використовує. Її використали двічі, і щоб зараз не говорили, переляк цей залишився на все життя.

■ **Але ми говорили про такі надцивілізні ідеї, і мені здається, що для росіян краще знищити весь світ і себе, ніж програти...**

А для путіна в його стані...
— Ні, ні, ні... Для орди важливо оце «ми над вами, ми буде-

мо розказувати, як вам жити». Оця фраза «мы себя защищаем» — це крайня річ. Тобто ми ніхто, ми це розумієм і ми хочемо жити. І якщо брати їхню фразеологію, про що вони говорили, то вона зводилась до того: «ми все розуміємо».

■ **Але для того, щоб вони зрозуміли, треба, щоб покришили 80% їхньої бригади.**

Вони розуміють, бо бачать смерть. Ті, що в росії, мріють мстити і знищити нас. Коли я читаю їхні коментарі, я беруся за голову.

— Таню, кого ви зараз перед собою бачите? Солдата радянської армії, який писав заяву добровільно про службу в Афганістані. Те, що ви зараз говорите, я знаю в тій формации. Чому я

■ **А як це зробити? Має прийти якийсь хлопець із Китаю і сказати: слухай, та ти ж бурят.**

— Для цього відповідь проста — український солдат має пройти через кордон...

■ **Ой, скільки людей вас не зрозуміють...**

— Бо якщо він не переступить через кордон, це буде лише пауза.

■ **Здається, для нас у крові — оберігати свій ареал, а не наступати.**

А потім багатьох людей у Європі, які нам щиро допомагають, ми можемо, коли переступимо кордон, втратити той ореол справедливості, захисної війни.

— Проблема в тому, що Україна зараз веде конвенційну війну. Проти нас іде гібридна

Фраза про те, що Україна має відновитись у територіях до початку агресії 2014 року, мене не влаштовує. Світ має повернутись до тієї системи, якою він був після розпаду СРСР, — Грузія має повернути свої землі, Молдова — свої, Японія — свої, Фінляндія — так само. Оцьому злу треба показати, що все має повернутись на законну основу.

це писав? Бо я знав, що мій однокласник загинув і я хотів помститися. Це пройдуть роки, і я розумію, що наша функція там була загарбницька. Це перша реакція. Але є й друга. Перші, хто сьогодні зрозумів, — це буряти, башкирці, дагестанці, татари, марійці, мордовці. І що треба зробити найперше? Щоб вони відчули себе бурятами, башкирами, татарами, мордвинами, марійцями. Тоді все, про що ми говоримо, їм стане зрозумілим в один момент. У чому проблема? Я не розумію, чому бурят вважає себе «руським».

■ **Але ви уявляєте, скільки інформаційного ресурсу треба, щоб зламати цей міф. Ми навіть не продукт пропаганди ламати мемо. Ми не розвінчуватимемо фейк. Ми будемо ламати екзистенційний міф людини.**

— Уявляю. І я не випадково поставив запитання «Росія після...» Бо те, що говорять рідко хто в росії (наприклад Юдін), що насправді, поки ці народи не будуть ідентифікувати себе як етноси, імперія зла була, є і буде. Будуть лише паузи, що дають можливість передихнути. І ця унікальна конфігурація Рамштайна, яка повинна закласти розуміння, — не вирішення проблеми забезпечення України зброєю, а розв'язка цього питання. Бо ми можемо вирішити його на 10-15 років, далі воно вернеться на круги своя. Бо ці люди не відчувають себе ціннісними.

■ **І ще, думаю, що ця зустріч у Рамштайні рушить для них міф про протистояння США і НАТО, тут проти них увесь світ.**

Але вони його можуть трансформувати для себе просто у ворожий Захід...

— Так, цей міф розбивається тільки в один спосіб: бурят має зрозуміти, що він бурят, а не «руський». Татарин має відчути себе татарином...

війна. І є поняття права війни, а є права на війну. Держава, яка захищається, зобов'язана захистити свій народ. Вона не перебиває способом, бо вона не починала цю війну, на неї напали. І зараз цього права на справедливу війну не помічають. Справедливу. Ведення конвенційної війни на території ворога не означає тотальне знищення.

■ **Власне, чому я згадала заяву британського міністра оборони, що ми маємо право знищувати військові об'єкти на території РФ.**

— Так і президент Байден говорить, що США має законне право постачати Україні зброю, будь-яку зброю. Але питання до Рамштайну, до якої межі вони здатні сприйняти відповідь на це питання. Для мене суть Рамштайну полягає в тому, що ці люди або мають забезпечити повернення усіх у рамки міжнародного права, яке існувало до... і всі його виконуємо, або формування нової системи міжнародного права і безпеки. Але Рамштайн, який просто вирішує задачу зброї, він нічого не вирішує. Фраза про те, що Україна має відновитись у територіях до початку агресії 2014 року, мене не влаштовує. Світ має повернутись до тієї системи, якою він був після розпаду СРСР, — Грузія має повернути свої землі, Молдова — свої, Японія — свої, Фінляндія — так само. Оцьому злу треба показати, що все має повернутись на законну основу. Тоді можна говорити про те, що логіка відновлення росії та її існування має глудз. Бо будь-який інший варіант означає, що ми беремо паузу. Якщо світ погодиться на те, що імперія зла періодично приводитиме в дію механізм війни, то заради чого це все? От заохотилося не виконувати статут ООН — і не виконують. І де гарантія, що не прийде такий самий ідіот у тій же самій росії. Один раз вдарили в штан-

гу — ну добре, але зараз? Коли всі бачать руйнування системи міжнародного права. Давайте вдумаємось, що таке формат по Придністров'ю — 3+2, що таке формат по Ірану — 5+2, що таке Нормандія і Мінськ? Адже є ОБСЄ, є Рада Безпеки...

■ **У принципі, за місяці війни ми дійшли висновку, що всі ці інституції, включаючи Червоний Хрест, не працюють у тому форматі, як ми уявляли...**

— Абсолютно правильно. І я це побачив на практиці, коли просив Миколу Єфремовича допомогти вивезти людей, а він каже: «Чим я тобі допоможу». Більше того, він каже, не використовувати прапор червоний. А це чує людина, яка розповідає студентам про символи і прапори,

зав, що найбільшою трагедією нинішньої ситуації є те, що світ знову повертається до двох формаций. Маючи на увазі Китай і всіх інших. І якщо подивитися на все, то це інша планета — по людських ресурсах, банківській системі, промисловості, економіці. Планета, яка дозволяє собі все, — красти технології, паразитувати на чому завгодно, знущатися з власних народів.

■ **Наскільки ця інша планета зацікавлена в існуванні росії?**

— Цій планеті потрібна росія як ресурс. Майже 30 років Китай використовує росію як ресурс. Більш ніщо. Ніякі рішення, які стосувалися СРСР чи РФ, які приймав ЦК КПК у 70-80-ті роки, не змінені й не припинені. Те, що вони робили, те вони успішно роблять.

Я б іще сказав, що Китай використовує росію не лише як ресурс, а й як стінку в більярді, щоб куля від неї мінjala траєкторії...

■ **У мене ще одне запитання. Як вам поведінка Білорусі в цій ситуації? З одного боку, в них не було жодної антивоєнної акції. З іншого — говорять про акти саботажу на залізницях й деінде. Для вас ця склянка напівповна чи напівпорожня?**

— Для мене Лукашенко і вся система оборони та безпеки — це ворог. Білорус для мене — напівзнищений етнос, який не подає сигналів, що він живий. Бо різниця між цим загнаним білорусом і башкиром, мордвиним немає ніякої. У них немає того, що є в самоідентифікованого етносу, нації — цінностей. Ми живемо в системі християнських цінностей. Хтось більше, хтось менше. Ми розуміємо так, що є добро, а що є зло. Той, хто себе не ідентифікує, він ніколи в житті не розрізняє добра і зла. Бо в нього нема цього набору цінностей. Тому білорус нічим не відрізняється від народів, про які я кажу. Його дуже легко поставити у стрій і змусити стріляти. В українці чи кого завгодно. І якби вони сюди зайшли, ніякої різниці між ними і тими, що тут були, не було б.

Чому цього не відбулось? Бо вони прекрасно розуміли, що там пів мільйона українців. Бо ці люди б піднялись. Ось що стримало Лукашенка. Ув'язатись у бойові дії — це означало б поділити цю країну на дві — Західна Білорусь і російський протекторат. Лукашенко і камарилья більше пеклися про себе, ніж про білоруса, тому вони й не ув'язувалися в бойові дії. Де вони помилились? Для мене абсолютно однозначно, у якій спосіб Лукашенко воював проти України. Він достойний того, щоб український солдат переступив лінію кордону. Ми до цього часу дивимось на війну, як нам втухали в кіно і книжках про Другу світову. Війна, яку веде українська армія, — це зовсім інша війна. Так, у ній трапляються ексцеси, коли неправильно наведена гармата стріляє в будинок. Я це бачив, але це ексцес. Але армія не воює з цивільним населенням.

На жаль, здебільшого ми не розуміємо, що ведення війни тоталітарною та демократичною країною кардинально відрізняється. Чому я наполягаю, щоб український солдат переступив через кордон. Ми багато говоримо про реформи. Ми їх не зробимо, якщо цього не відбусться. Ми лишимось напівфабрикатом. Ми маємо зрозуміти, що таке діяти по закону. І перше, де ми маємо діяти по закону, — це там, за лінією кордону. ■

Для мене Лукашенко і вся система оборони і безпеки — це ворог. Білорус для мене — напівзнищений етнос, який не подає сигналів, що він живий

■ **По суті це питання, як задати росії поразки, бо ми маємо розуміти, що якщо ця країна не програс, то нічого не буде, і це не про економічні санкції.**

— Ця країна веде дилу війну. Вона не розуміє, що війна ведеться за правилами. Так от світ має їй продемонструвати: український солдат заходить і, за всіма правилами, доводить ситуацію до перемоги. Дивіться, ось це війна, ось так воюють. Бо інакше те, що відбулось, буде перманентно повторюватись.

І ще одне: треба розуміти, що там далі знаходиться Китай. Відповідь на запитання долі Росії — це буде сигнал Китаю. І про це не треба забувати.

■ **Ми тут не говорили про роль Китаю в цій війні, в певний момент з'явилося відчуття, що ця країна сидить, дивиться, а одного разу використає ситуацію у своїх інтересах.**

— Ситуація набагато гірша. Китай — це не держава в людському світі, це інша планета. І якщо зустріч лише одну людину в текстах, яка поки хоч сказала — це генсек ООН, який на сесії у вересні минулого року ска-

ТАКІ СУСІДИ

ЩИТ ВІД ДИКУНСТВА МОСКОВСЬКОГО

Іван МАЛЮТА,
письменник, заслужений
журналіст України

«Могутність московської імперії можна зламати лише за умови, що Україна стане незалежною державою. Вона стане щитом Європи від азіатського, московського дикунства. На кшталт того, як у минулому була щитом від дикунства татарського», — цим словам понад сотня років. Із часів заснування агресивної азіатської Москви точиться її уперта та жорстока боротьба — відкрита й прихована — з Києвом. Це війна двох протилежних світів — добра і зла, правди і брехні, творця і руйнівника.

Оркопатогенний сусід

Історики встановили, що Московія у більшості своїх воєн не виходила переможцем завдяки військовій силі. І аж ніяк її вояки не були настільки досвідчені, умілі у веденні бойових дій. «Великою силою Росії було те, що європейці не знали нас, москвитів», — наблизив до розгадки Федір Достоєвський.

Отже, силу й уразливе місце — ахіллесову п'яту — слід шукати спочатку в походженні предків цього загадкового народу. З постійним потягом до загарбання чужих територій.

Свого часу слов'яни за сприяння київських князів на свою біду колонізували угро-фінські племена. Етнопокруч з ментальністю Залісся і частковими досягненнями слов'янської цивілізації був підсилений набутками татаро-монгольської орди хана Батия (1237р.). Внаслідок єднання татарів з аборигенами народилася московська держава, що спочатку була автономною під назвою «Руський улус».

Більша частина московських вельмож отатарилась. І ця аристократія татарського походження, напевно, перейняла ідею Чингісхана про завоювання всього світу.

З іншого боку, для азіатської мішанини були сприятливі передумови. За антропологічним поділом татари — кочівники, угро-фінни — мисливці та рибалки. І тим, і другим властива жорстокість у пошуках здобичі, легкого хліба, а це — бродяжництво і лінощі, зазіхання на територію сусіда, привласнення його майна.

Співставляючи перемоги москвитів-загарбників, видно, що досягали їх переважно завдяки підкупам, зрадникам, обману та ігноруванню чималих власних втрат.

На противагу цим небезпечним сусідам, русичі-українці належали до європейської раси і були землеробами. З доброзичливими традиціями, рисами гостинності, шляхетності і захисника приватної власності, своєї землі.

Ординські звичаї сусідів грабувати (нападати купно, ордою, поза нею — богузи) передавалися до співжиття громадою. І цією тяглістю до комуни, а не обробітку землі, скористалася радянська влада. На території кацапетії не було протестів, збройних виступів селян проти колективізації.

І є підстави погодитись із прискіпливим дослідником душі москвитів Павлом Ште-

Карикатура ілюстратора з Франції Режиса Ектора (Regis Hector).
Фото з сайту ukrohliad.org.

пою, що в расовій несумісності полярних цивілізацій — причина ненависті кацапів як носіїв тиранії до волелюбних хохлів-українців. Відповідно наші предки зневажали таких сусідів. Як-от у приказці: «На базарі не було людей, лише жиди та москалі».

І ніколи не може бути союзу з цим народом. Надто ми різні. Як два полюси в усіх сферах буття.

А розстріли рашистами на вулицях і в підвалах жителів, жорстокі звірства в Україні у XXI ст. остаточно спростували ще радянський міф про миролюбність росіян під лукавими гаслами «освободітелів». Насправді «звільняють» од придбаного майна, житла і життя.

На тлі воєнних подій воїстину пророчими стали поетичні рядки Василя Симоненка:

*Україно! Ти — моя молитва.
Ти — моя розпука вікова.
Грімкотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.*

Відомо, що на геопатогенних зонах виокремлюються дерева з неприродними викривленнями. Схожі відхилення одрис гуманної цивілізації і в наших горе-сусідів. Вони були і є спадкоємцями азіатського народу-покруча. З аномально руйнівною ментальністю.

Прозрівали під бомбами

Доточена від наших предків історична спадщина Московії тримається, мов кліщ, на Україні, її духовних і культурних набутках. А месіяньська вигадка, що Москва — Третій Рим, стала підставою вивичувати московське духовенство над православними церквами світу. І тому москалі-шовіністи навіть в еміграції категорично виступають проти державності України.

Чому ж тоді свого часу не збагнули цього знані українські лідери М. Грушевський, В. Винниченко та інші патріоти? Чому повірили більшовицькій шовіністичній владі — спадкоємниці царської, монархічної доктрини загарбання чужих територій? За їхніми наказами було розпущене мільйонне українське військо — і це одна з причин, що призвела до поразки УНР. Основна — жорстокість російської орди, який понад усе прагнулося не дати відродитися українській незалежності. А провідники нації тоді наївно повірили, за зізна-

ням В. Винниченка, що російський «добрий, миролюбний, невинний народ» має «демократичну» інтелігенцію.

Справжніми патріотами отій порі виявилися М. Міхновський, Д. Донцов, В. Отамановський, О. Пчілка, В. Липинський, Б. Лепкий та їхні послідовники. Вони були переконані, що європейську доктрину демократії та лібералізму москвити підмінили соціалістичною деспотією, а це — загарбницька політика, панування над підкореними народами.

Ще один промовистий факт. У 1917 р. юрба українців біля будинку авторитетного історика М. Грушевського викрикувала «Слава Україні!» А господар із ганку відповідав: «Хай живе демократична Росія!». Згодом на крові мільйонів українців постав тоталітарний монстр. Історія мала б уже навчити: дбати у воєнний час найперше треба про свою країну, на яку нападуть.

*Той з ордами ходить, —
А той накликає Москву,*
констатував пізніше поет-шістдесятник Василь Стус наявність доморощених яничарів, що їх усіляко заохочувала радянська влада.

Свобода або смерть!

В Європі живуть громадяни, в Московії — піддані. Права надає цар. То звідки у кацапів могло з'явитися почуття гідності?

Француз Ж. Шерер у своїх «Аналах» (1776 р.) спостеріг, що в козацькій Україні батьки передавали нащадкам у спадок, окрім землі, шаблю і гасло «Свобода або смерть!»

Москвити ж не обтяжували себе вирощуванням врожаїв, більше того, ненавиділи роботу на землі, звідси — деспотія і рабство. А тиранія породжує доноси й обмани, злодійство і насильство та інші моральні збочення.

Доноси у Московії стали своєрідним заробітком. Ще б пак, існував закон, за яким половину майна звинуваченого отримував наклепник. А в СРСР чекісти знаходили звинувачення і для незгодних стати «асведомітелем».

Злодійство вважається у кацапів цілком прийнятливим для прожиття й не підлягає громадському осуду. З цього приводу в українців існує приказка: «Тату, чорт лізе до хати!» — «Дарма, синку, аби не москаль».

На державному рівні злодійство поєднується із суцільною брехнею, яку видають за правду — світ навиворіт. Із

властивим для Московії нахабством вона оголосила, що Київська Русь з її князями та історією, культурною спадщиною — спільне надбання. До того ж кацапи вважають себе великоросами. Хоча Русь-Україна постала набагато раніше Московії.

Цар Петро I послав шпигунів вишукувати й нищити у Європі старі мапи, на яких Україна значиться окремою державою, а Росія — Московією. Переписувати староукраїнські літописи, підробляючи на догоду імперським амбіціям, наказувала імператриця Катерина II.

Саме тому Тарас Шевченко, знаючи про цю брехню, вживав лише терміни Московія, московський, москалі.

Правителі росії усіх часів і в різних іпостасях державного устрою добре усвідомлювали, що причини поразок України — в утраті віри у власні сили. А зневіра — через незнання своєї справжньої історії, яку москвити підмінили брехливою, з проімперським тлумаченням.

І було чимало заборон на українські книги. Досить згадати сумнозвісний Валугівський циркуляр, що «не було, нема й не може бути української мови». А в радянську епоху існували «спецхрані» із забороненим доступом; був підступно спалений (1964 р.) у бібліотеці АН УРСР архів документів з історії визвольних змагань України в 1917 — 1937 рр. І все це цілком узгоджувалося зі світоглядом, культурною москвитов та їхньою краденою історією.

«Все життя в Московії просякнуте брехнею», — зазначив французький мандрівник А. де Кюстин. А президент США Теодор Рузвельт вважав, що «москвит узагалі не знає, що таке сором».

Ну а брак сорому породжує безвідповідальність і на державному рівні.

Довіра до обіцянок Москви стає причиною втрат і поразок усіх, хто мав із нею справу. Так, більшовики-совети визнали «малоросійське нарідччя» українською мовою і погодилися на українізацію. А з'ясувавши імена її прихильників, репресували всіх у 1933—1937 рр.

Ми будемо жити!

Досвідчений німецький політик Бісмарк зробив висновок, що «домовленості з росіянами не варті того паперу, на якому написані». А коли так, то сусідити з москвитами можна, послуговуючись настановою для правителів мудрих латинян: «Хочеш миру — готуйся до війни».

Історія кацапетії — це хроніка убивств і насильства. Складається враження, що вся нація — від царя до жебрака — жадає видощи із пролиттям крові. Чи не тому А. Герцен застерігав, що це «народ дикунів і ви-

родків людських».

Знаний композитор М. Глінка писав з-за кордону до матері: «Лякаюся самої думки повернутися до Московії. Дякую Богові, що втік із неї!».

І сучасні рашисти, виховані на комуно-імперській ідеології — спадкоємниці самодержавного шовінізму, отруєні путінською пропагандою бандерофобії, заохочують злочини своїх вояків. Це стосується і дітей, яких навчають ненавидіти інші народи. «Школярі Росії просять батьків, які воюють на Україні, швидше убивати українців», — і такі побажання чути у перехоплених СБУ розмовах рашистів у XXI столітті.

Ці окупанти не просто варвари, а воєнні злочинці, які вчиняють геноцид українців. Весь світ вразили масові поховання закатованих і розстріляних жителів на вулицях та у підвалах у приміських зонах біля Києва. Хіба може людина з нормальною психікою отримувати задоволення, займаючись тортурами, садистським гвалтуванням жінок на очах дітей?

А у пристотилній Бородянці орки розстріляли і пам'ятник Тарасу Шевченку.

«Хто вам дозволив жити краще?» — залишив напис на паркані зруйнованої хати в Бучі якийсь рашист, напевно, забравши з неї цінні речі. Цим засвідчив і злидненість кацапетії. Також явив убогість душі озброєного мародера.

Але ганьбити рашистів за крадіжки, в тому числі за вивезені жіночі труси й унітази, — марнотна справа. Як ото за байкою Івана Кривола про шкідливого kota Ваську. Кухар дорікає за крадіжку на кухні, а той «слухає і їсть».

Іще напередодні більшовицького зриву лідер австрійської соціал-демократичної партії Енгельберт Пернерсторфер вдало напророчив: «Могутність московської імперії можна зламати лише за умови, що Україна стане незалежною державою. Вона стане щитом Європи від азіатського, московського дикунства. На кшталт того, як у минулому була щитом від дикунства татарського».

Від воєнних конфліктів, зазіхань Московії на чужі багатства зазнали горя багато народів. Її вважають прокляттям світу.

Єдиний вихід стримати від навали орків-москвитів — вчасно давати рішучу відсіч. «Борітеся — поборете!» — благословив Тарас Шевченко.

І збуваються пророцтва — розпадається імперія зла. Здобути над нею остаточно перемогу і вдруге захистити собою Європу — за сприяння воїстину демократичних країн — така історична місія випала на долю героїчного народу України. ■

ДОВІДКА «УМ»

За версією, котру запропонував академік Дмитро Яворницький, слово «кацап» — тюркського походження, і походить від арабського слова «касаб» (qassab), що означає «живодер», або «м'ясник», «той, що забиває худобу». Дослідники наводять словосполучення в тюркських мовах: «адам кассаби» означає «люта людина», «деспот», вираз «кассап олма» — «шеліма»; «кассапчи» — караїмською означає «кат»; «хассап» мовою кримських татар означає «м'ясник», «гичель».

Тлумачення слова «кацап» подається також в «Українській малій енциклопедії» Євгена Онацького як похідне від татарського «різник», «різун».

За однією з версій, прізвище «м'ясник» закріпилося після того, як під час взяття Казані татарам (жителі Казані — столиця сучасного Татарстану) було пообіцяно, якщо вони здадуть місто без бою, то всім подарують життя. Проте, коли татари здали зброю і відчинили ворота, війська Івана Грозного вирізали майже все місто.

Етимологічний словник української мови подає таку версію походження слова «кацап»: «... очевидно, утворене від «цап» за допомогою специфічного компонента «ка-», як позначення зайд, що носять певної форми бороди».

Юлія КРУК

Через подряпини й порізи?

Не встиг світ оговтатися від тотальної епідемії ковіду, яка на два роки перемкнула звичне життя у режим жорстких локдаунів, вакцинації і пошуку світла наприкінці тунелю, як раптом на горизонті з'явилося нове епідемічне лихо: мавпяча віспа. Після того, як випадки зараження зафіксували в кількох європейських країнах, виникло багато розмов і версій щодо нового захворювання. Чи справді воно таке загрозливе чи все-таки проблема перебільшена?

Вірус мавпячої віспи, за словами лікарів, відомий ще від кінця 1950-х років. Тоді захворювання спалахнуло, щоправда, серед лабораторних мавп, а ось від примата до людини недуга вчепилася в 1970-х. Сталося це в Демократичній Республіці Конго, відтак вірус надалі циркулював на Африканському континенті. Але тепер географічні координати захворювання змістилися: мавпячу віспу зафіксували у Північній Америці та (нещодавно) в Європі, і це викликало легку паніку серед населення.

Та лікарі заспокоюють: хоч мавпяча віспа — хвороба екзотична, проте не така загрозлива, як хтось уявляє. Заразитися недугою можна від хворої тварини або людини, але — при тривалому тісному контакті. За словами лікарки Дарії Сімчук, в організм людини вірус проникає через пошкоджену шкіру, слизові оболонки (рот, ніс, очі, статеві органи), а також через дихальні шляхи. Від тварини інфекція може перейти через укуси та подряпини а також через брудні предмети побуту.

Мирослава КРУК

Місяці війни і тривоги, що вже стала хронічною... Безкінечне читання важких новин і повітряні сирени, які не дають спокою... Додайте до цього часто умовне або «машинальне» харчування, яким тамуємо голод. Усе це впливає на наш емоційний стан і на наше тіло. Адже наш мозок, каже лікарка-дієтолог Оксана Скиталінська, як головний «диригент» організму, дуже чутливий не лише до психічного зовнішнього навантаження, але й до їжі.

Лікарі дедалі більше повторюють це слово — «стресостійкість». Що воно означає на практиці? «Це такий стан, який забезпечує оптимальну адаптацію організму до екстремальних умов, — пояснює пані Оксана, — дає змогу уникнути негативних наслідків для здоров'я (серцево-судинних катастроф, психічних розладів, аутоімунних та онкозахворювань, діабету). Стресостійкість залежить і від виду стресу, і від його тривалості».

Чи може їжа підвищити опірність організму до стресу і зменшити його негативні прояви? Лікарка переконана, що так. Для цього наші страви повинні:

* Мати детоксикаційний ефект. Бажано, щоб продукти, які споживаємо, містили розчинну клітковину (таку, яка поглинає продукти катаболізму, тобто розпаду), і нерозчинну, яка живить кишкову мікрофлору.

* Містити білок, який потрібний для відновлення ушкоджених клітин тіла (а це клітини всіх органів).

■ ЗАРАЗА

Ще цієї халепи бракувало!

Мавпяча віспа: як захиститися, лікуватися і в чому полягає профілактика недуги

■ ДО РЕЧІ

У Міністерстві охорони здоров'я українців закликають не панікувати завчасно. На сьогодні на території України не було зафіксовано жодного випадку зараження.

Лихоманка і характерні висипи на шкірі

Від моменту інфікування до клінічних проявів хвороби може минути від 5 до 21 днів. Ознаки мавпячої віспи — лихоманка, головний біль та біль у м'язах, збільшення лімфатичних вузлів, біль у спині, безпричинна слабкість. На третій день, після лихоманки, з'являються висипи на шкірі, які проходять усі етапи: макули — папули — везикули — пустули — струпи. Висипання зосереджується на обличчі, долонях, підшвах; можуть поширюватися також на ділянку статевих органів. Лікарі фіксують випадки шкірних висипань при недусі і без попередніх проявів лихоманки.

У середньому хвороба триває два тижні (найдовший період — чотири тижні) і смертність від неї — не така загрозлива, як, наприклад, при захворюванні на ковід. Згідно з медичною статистикою з Африканського континенту, де ця хвороба найбільш поши-

Характерні висипання на шкірі — виразна ознака мавпячої віспи.
Фото з сайту focus.ua.

рена, летальний наслідок загрожує одному зі ста хворих. І така перспектива загрожує тим, хто має виразний імунodefіцит. Смертність при коронавірусі — до прикладу — може сягати 8 відсотків.

Мило, гігієна, вакцинація...

Як захиститися від недуги? Насамперед — уникати контакту з інфікованими тва-

ринами, з предметами побуту, якими користувалась заражена тварина (і людина) і дотримуватись елементарної гігієни. Тобто — ретельно мити руки і не легковажити контактами, зберігати обережність у стосунках. На допомогу приходить також вакцина, спеціально розроблена проти мавпячої віспи. До речі, лікарі стверджують, що антиті-

ла, набуті після щеплення від звичайної віспи (не вітрянки) також захищають від ураження «віспою від мавп». Тому ті, хто в дитинстві отримав щеплення і має відповідне «маркування» на передпліччі, хвилюватися не варто. Однак зберігати обачність під час подорожі до країн, де зафіксовані захворювання на мавпячу віспу, не завадить. ■

■ НА ЧАСІ

Замість круасана — ложечку капусти...

Підвищити стресостійкість і уникнути негативного впливу тривоги на організм допоможе їжа з необхідними для правильної роботи мозку компонентами

* Бути багатого на вітаміни та мінерали. Бо вітаміни, особливо С, Е, А та групи В та мінерали, особливо, калій та магній, потрібні для нормального обміну речовин.

* Бути багатого на лецитин (він відновлює клітини мозку та нервові волокна), холестерин (саме так: холестерин необхідний для побудови якісних клітинних мембран).

* Містити пребіотики, тобто продукти, які живлять корисну мікрофлору, яка, своєю чергою, виробляє речовини, що добре впливають на роботу мозку. Прекрасним пре— і пробіотиком є квашена капуста. Тому додати столову ложку капусти на тарілочку — означає додати здоров'я.

* Бути антиоксидантною. Всі природні кольори (ягоди, зелене листя) багаті протизапальними речовинами. Тому не забувайте про них.

Прикладом сніданку, що допоможе організму виробляти опір до стресу і зміцнювати загальний імунітет, може (за порадою Оксани Скиталінської) бути такий:

Яйця, сир і квасоля — джерело білка.

Жовток — джерело лецитину. Квасоля — розчинна клітковина.

Капуста квашена — не-

розчинна клітковина, а також пребіотик з пробіотиком (бо містить і молочнокислі бактерії).

Листова зелень, овочі, ягоди — це природні антиоксиданти, протизапальні та протираккові властивості, позитивний вплив на мозок та судини.

До речі, в часи хронічного стресу мозок намагається «приспати» наше сумління і погоджується на споживання некорисних продуктів. Лідерами серед таких останнього часу стали солодкі газовані напої, печиво і шоколад. Звісно, ми не можемо бути роботами й іноді хочемо дозволити собі слабкість, з'ївши «смаченьке». Однак варто пам'ятати, що така їжа не просто переобтяжує організм зайвими калоріями, але й підвищує запальний фон, на якому легко відбуваються інші порушення.

Тож лікарка-дієтолог радить поповнювати раціон дикорослою їжею, додавати до своєї щоденної тарілки свіжої зелені, ягоди (навіть морожені), які мають стійке забарвлення. Все це, на думку пані лікарки, є невід'ємною частиною корисного лікувально-профілактичного харчування. У таких продуктах міститься багато вітаміну С у природній, L-формі, який швидко включається в обмін речовин, міне-

Звичка часто «заїдати» стрес солодощами може обернутися негативними наслідками для здоров'я.
Фото з сайту analukraina.tv.

ралів, антиоксидантів.

Пані Скиталінська наголошує, що чорниця, журавлина, ожина, вишня, полуниця, свіжа зелень пегрушки, шпинату можуть послабити або навіть попередити когнітивні розлади. Це підтверджують численні наукові дослідження. Тому, якщо ми бодай раз на день будемо з'їдати жменьку ягід і жменьку свіжої зелені, то зробимо велику послугу своєму мозку.

«А окрім усього, ми — істоти соціальні. Частина нашого мозку (лімбічна) відповідає за любов та стосунки. Люди, які відчують особливу підтримку, є здоровішими і живуть довше. Мозок — це орган, який дає нам змогу повноцінно проживати своє життя. Яким би воно не було в даний момент. Це дає нам змогу радіти і плакати, відчувати біль і любити», — нагадує лікарка. ■

Діана КРЕЧЕТОВА, журналістка
«Української правди. Життя»

В Україні через війну спростили зовнішнє незалежне оцінювання, запровадивши національний мультипредметний тест із трьох предметів.

Утім цього року деякі абітурієнти при вступі можуть вирішувати не лише результати НМТ, а й мотиваційний лист (МЛ).

«Українська правда. Життя» з'ясувала, як успішно написати мотиваційний лист: на яких моментах акцентувати, чого варто уникати, а що категорично робити не можна.

Детально розібратися в особливостях написання мотиваційного листа допомогли:

— Міністерство освіти і науки України;

— співзасновник освітньої платформи Prometheus та випускник Стенфордського університету Іван Примаченко;

— учителька української мови, літератури та авторка спецкурсів у Liberty School Лідія Насонова під час тематичного вебінару Освітнього центру Верховної Ради.

Що таке мотиваційний лист і кому він потрібен?

Мотиваційний лист при вступі цього року потрібен:

— абітурієнтам, які вступають на бакалаврат на спеціальність, де передбачений творчий конкурс (+заява);

— абітурієнтам, які вступають на інші спеціальності на бюджет, включно з кон'юнктурними;

— «Гуманітарні науки» (крім спеціальності «Філологія»);

— «Соціальні та поведінкові науки»;

— «Журналістика»;

— «Право»;

— «Сфера обслуговування»;

— «Міжнародні відносини» (+заява і результати НМТ);

— абітурієнтам, які вступають на контракт, крім кон'юнктурних спеціальностей, треба буде подати лише мотиваційний лист та заяву;

— вступникам на магістратуру, які планують навчатися на бюджеті на кон'юнктурній спеціальності (+заява і тест із навчальних компетенцій);

— вступникам на контракт необхідно буде подавати лише заяву та мотиваційний лист;

— вступникам на спеціальності «Право» і «Міжнародне право» (+ скласти фаховий трипредметний тест).

Перед тим як починати писати мотиваційний лист, необхідно зрозуміти, в чому його цінність і чому треба підходити до цього завдання відповідально.

Мотиваційний лист — це документ, адресований обраному університету, в якому абітурієнт пояснює, чому він вважає себе найкращим кандидатом з-поміж інших.

Як мотиваційний лист впливає на вступ до вишу?

Такий лист має подвійну цінність: він може слугувати важливим аргументом при вступі. За однакових балів вступників з НМТ університети надаватимуть перевагу найбільш умотивованим абітурієнтам.

Крім того, пишучи мотиваційний лист, абітурієнт має додаткову можливість обміркувати та аргументувати своє рішення, утвердитись у своєму переконанні вступити на відповідну

освітню програму або ж навпаки — змінити свою думку.

Як повідомили «УП. Життя» у Міністерстві освіти і науки, кожен вищий навчальний заклад освіти прописує вимоги до мотиваційних листів у правилах прийому. Розглядати та оцінювати мотиваційні листи «без присвоєння їм конкурсних балів» будуть приймальні комісії.

Наголошуємо: конкретні вимоги і побажання щодо написання мотиваційного листа кожен вищий навчальний заклад визначає самостійно. Актуальна інформація щодо того, коли, куди і як надіслати документ, має з'явитися на сайтах університетів не пізніше 1 червня, наголошує Лідія Насонова.

Важливо! На кожну спеціальність, куди абітурієнт подає документи на вступ, необхідно писати окремий мотиваційний лист.

«Мотиваційні листи давно мають дуже важливу роль у практиці вступу до західних університетів. Це важлива частина вступної заявки для майбутнього абітурієнта», — наголошує співзасновник освітньої програми Prometheus Іван Примаченко.

Чому це логічно? Коли університети обирають майбутніх студентів, представники приймальної комісії хочуть побачити не лише знання, які можна виміряти стандартизованими тестами з математики, історії чи мови.

Подекуди для вишів важливіше побачити, як абітурієнт мислить, які досягнення має за межами підготовки до ЗНО, чи володіє лідерськими якостями, чи відповідає стандартам внутрішньої культури університету, розповідає Примаченко.

«І саме ці речі можна побачити у відкритих листах. Мотиваційний лист дає університету набагато більше інформації, це потужний інструмент для розуміння того, чи підходить абітурієнт на програму університету; оцінити його hard і soft skills», — підкреслив випускник Стенфорду.

«Ви маєте показати перспективу, що хочете зробити з набутими знаннями, і пояснити, чому університет має піти вам назустріч і зарахувати вас на навчання».

Підготовка до написання мотиваційного листа

Перед тим як починати писати мотиваційний лист, варто приділити увагу детальному дослідженню загального академічного середовища університету та різних освітніх програм. Що це означає?

Передусім абітурієнти повинні зайти на сайт обраного університету та прочитати вимоги та побажання щодо написання мотиваційного листа. Ці вимоги можуть відрізнятися у кожного конкретного вишу.

Важливо звернути увагу на те, як університет позиціонує себе. Це ще один важливий етап при написанні мотиваційного листа.

Наприклад, Національний університет Каразіна у Харкові позиціонує себе так: «Класична освіта заради майбутнього».

«Тобто вищий навчальний заклад не відходить від своєї історії, але дивиться у майбутнє», — підкреслила Лідія Насонова.

Абітурієнтам радять використовувати всі доступні носії інформації про обраний універ-

ситет:

— прочитати опис вишу на офіційному сайті;

— підписатися на соціальні мережі;

— підписатися на соцмережі студради або додаткових гуртків;

— долучитися до студентських чатів.

«Шукайте всю важливу інформацію. Інколи на своїх сайтах виші пишуть, куди планують працевлаштовувати випус-

Для багатьох абітурієнтів мотиваційний лист може мати вирішальне значення при вступі.

кників або де вони самі можуть працевлаштуватися.

Ви також можете знайти студентські чати і розпитати про все безпосередньо у студентів. У такий спосіб можна отримати інсайдерську інформацію», — радить педагогиня.

Інформація, зібрана під час аналізу діяльності університету, допоможе абітурієнту продемонструвати зацікавленість у вступі до даного вишу. Викладати зібрані відомості варто через призму особистих амбіцій як потенційного студента обраного університету.

«Люди, які будуть читати мотиваційний лист, мають по-

бачити, що ви попрацювали і знайшли інформацію про університет, а отже дійсно хочете в ньому навчатися.

Крім того, можна запропонувати ідеї і шляхи їхньої реалізації в рамках залучення до студради», — розповідає Насонова.

Також необхідно провести самоаналіз перед написанням МЛ. Що це означає?

Педагогиня Лідія Насонова радить окремо прописати для себе відповіді на такі запитання:

1. Що мені цікаво?
2. Чим я люблю займатися?
3. Що у мене добре виходить?
4. На яких предметах я отримую найкращі оцінки?
5. У яких проєктах я беру/брав участь?
6. Чи є у мене позашкільні активності?
7. Чи є у мене нагороди?
8. За що мене хвалять?
9. У яких питаннях до мене можуть звернутися за порадою?
10. Чим я хочу займатися у майбутньому?

ПРАКТИКУМ

Щоб вас

Як написати вдалий мотиваційний лист при вступі?

«Відштовхуйтеся від своїх інтересів та переваг. Відповіді на ці запитання, абітурієнт повинен окреслити сферу, яка відповідає його інтересам», — наголошує Насонова:

Після окреслення сфери інтересів та цілей абітурієнт має визначити університети та навчальні програми, де можна цього навчитися.

Пам'ятайте про стиль мотиваційного листа!

Педагогиня наголошує: мотиваційний лист — це не творче есе, а офіційний документ.

Замість ознак художності, емоційності та образності потенційно варто вживати такі

чись яких, абітурієнти зможуть написати вдалий мотиваційний лист.

Пишіть винятково про себе, уникаючи абстрактних роздумів.

«Абітурієнти роблять помилку, пишучи у персональних есе про долю Батьківщини, якісь віддалені абстрактні ідеї чи думки.

Навіть якщо і обговорюється якась віддалена абстрактна тема, потрібно пропустити її крізь себе. Інакше це не є мотиваційний лист», — наголошує Примаченко.

Дотримуйтеся принципу, який в Америці називають show — don't tell, тобто конкретизуйте свої досягнення.

Уникайте загальних фраз, як-от «я доклав дуже багато зусиль» або «я досягнув величезного успіху». «Ці фрази насправді нічого не означають для людини, яка сидить у приймальній комісії і читає їх.

Для когось «велике досягнення» — це пробігти кілометр, а для когось — здобути золоту медаль на Олімпійських іграх. Тому потрібно говорити максимально конкретно», — підкреслив випускник Стенфордського університету.

Після аналізу університету та самоаналізу нарешті можна починати писати мотиваційний лист.

Мотиваційний лист має структуру:

- шапка;
- основна частина;
- висновок;
- підпис;
- подяка.

Вступ

У вступі абітурієнт має прописати два моменти — мету та причину, чому він претендує на місце у навчальній програмі обраного університету.

У меті вступник має прописати, що він вступає до університету для здобуття бакалаврського/магістерського рівня освіти або для отримання до-

Структура мотиваційного листа

Іван Примаченко назвав ключові правила, дотримую-

ПРАКТИКУМ

зрозуміли

даткової освіти, якщо вже має першу, другу тощо.

Важливо! Обов'язково вкажіть номер спеціальності, номер галузі та назву спеціальності.

У вступі також треба прописати дві-три причини, чому ви прагнете навчатися саме за цією університетською програмою.

«Саме тут вам стане у нагоді проведений напередодні аналіз університету: які плани, в які додаткові гуртки плануєте ходити, у яких активностях братимете участь, які програми цього вишу вас цікавлять тощо», — наводить приклад педагогиня.

Водночас Іван Примаченко радить абітурієнтам починати з «гачка». Це перше речення відкритого листа, яке має зачепити увагу приймальної комісії.

«Чому це важливо? Уявіть собі, що ви вчитуєте тисячі таких есе. Якщо вам не вдалося одним, максимум двома реченнями зачепити увагу того, хто читає ваш мотиваційний лист, то шансів сподобатися мало. Що це може бути? Будь-що, що викликає подив, увагу, захоплення, інтерес», — пояснює експерт.

Наприклад: «У 5-му класі школи я був найгіршим учнем у класі».

Примаченко визнає, що виникає парадокс, коли вмотивований до вступу абітурієнт починає писати мотиваційний лист з негативної розповіді про себе. Однак такий «гачок» може спрацювати на користь, підчепивши увагу читача.

«Це так чи інакше чіпляє увагу, тому що хочеться прочитати, що людина хоче сказати далі. Чи то справді буде щось серйозне: наприклад, розповідь про те, як учень став найкращим і не в класі, а в місті. Або ж, звісно, навпаки — у такий спосіб вступник від самого початку себе «закопує». Але це принаймні змушує читати уважно далі», — підкреслив фахівець.

Основна частина

Основна частина мотиваційного листа має відповідати на запитання «чому виш має обрати саме мене?»

У цій частині мотиваційного листа абітурієнти мають писати про:

- шкільні предмети, з яких мають найвищі оцінки;
- дотичні до майбутньої спеціальності знання та навички;
- здобутки;
- проекти, у яких брали участь, — як шкільні, так і поза-шкільні;
- отримані стипендії, гранти або заохочувальні премії;
- соціальні навички, якщо вони важливі для обраної спеціальності.

Важливо! Якщо ваші минулі досягнення не пов'язані з майбутньою спеціальністю, їх вказувати не варто.

Вишу потрібно знати, чому абітурієнта варто зарахувати на конкретну навчальну програму.

«Пишіть лише про те, що дотичне до вашої потенційної спеціалізації. Найбільша колекція марок не допоможе майбутньому механіку», — наголошує

Лідія Насонова.

Приклад: якщо ви вступаєте у педагогічний університет і вже маєте досвід вожатого або вожатої у шкільному таборі, де допомагали доглядати за меншими учнями, про це варто написати.

Якщо ви подаєте документи на технічну спеціальність, то досвід вожатого/вожатої варто опустити, адже він не матиме предметної цінності для приймальної комісії.

Загалом опис практичних результатів — це великий плюс. Описуючи знання та навички, варто пам'ятати про конкретику. Не вживайте загальних фраз, які можна зустріти у шаблонах мотиваційних листів.

Замість «брав участь у багатьох конкурсах», напишіть, у яких саме конкурсах ви брали участь і яких результатів досягли. Навіть якщо ви не посіли призового місця, напишіть про нові знання, здобуті під час підготовки до цього конкурсу.

На цьому етапі написання мотиваційного листа варто писати про плани на майбутнє і те, яку роль у реалізації цих планів відіграє потенційний вступ до обраного університету.

«Чому ви тут? Ви: хочете відкривати бізнес, залучати в Україну міжнародні інвестиції, шукати ліки від захворювань тощо», — наводить приклад Лідія Насонова.

Ще один важливий момент: що робити, якщо абітурієнт не має визначених досягнень в обраній спеціальності? У такому разі педагогиня радить писати про амбіції та ідеї.

Далі в основній частині представники приймальної комісії мають отримати відповіді на такі запитання:

1. Чому абітурієнт хоче вступати до цього університету?
2. Чому вступник обрав саме цей факультет?
3. Чому саме ця програма відповідає цілям потенційного студента?
4. Чому саме цей кандидат добре підходить на це місце?

Відповіді на ці запитання мають плавно переходити до четвертого етапу — що ви збираєтеся зробити з цими знаннями?

На думку Івана Примаченка, і членам приймальних комісій університетів, і абітурієнтам варто розглядати відбір кандидатів у студенти як інвестиційну програму.

На цьому етапі студентам варто продемонструвати амбітні плани на майбутнє, задля реалізації яких їм необхідні знання, що пропонує обрана навчальна програма конкретного університету.

Наприклад: «Я хочу стати очільником МОН і зробити реформу освіти, бо в дитинстві я не мав доступу до якісного навчання у нашому маленькому містечку».

«Я хочу стати інженером, щоб побудувати новий міст, тому що завжди захоплювався фізикою та інженерною справою».

«Ви маєте показати перспективу, що хочете зробити з набутими знаннями, і пояснити, чому університет має піти вам назустріч і зарахувати вас на навчання».

Ми готові до ЗНО.

Фото з сайту pravda.com.ua.

Конкретика відіграє важливу роль. Амбітність зараз має набагато більше шансів на успіх, навіть якщо ваші плани на 5 років зміняться», — наголошує Примаченко.

Водночас заключна частина має завершуватись маленьким підсумком на два-три речення, якими абітурієнт має підтвердити готовність навчатися і наголосити на тому, що він переконаний у правильності вибору освітньої програми.

Чого варто уникати при написанні мотиваційного листа?

Найважливіше, про що треба пам'ятати: мотиваційний лист необхідно писати зв'язним текстом. Такий лист має чітко відповідати на ключове питання: «Чому саме я маю навчатися у цьому університеті?»

Педагогиня Лідія Насонова закликає абітурієнтів не припускати таких помилок:

- не пишіть мотиваційний лист одним великим списком досягнень та навичок;
- уникайте сленгу та нецензурних слів;
- не пишіть довгих речень, адже можна помилитися з пунктуацією;
- уникайте шаблонних фраз;
- уникайте мовних помилок;
- не зловживайте цитатами або використовуйте їх лише у тих випадках, коли без цитати втрачається контекст розповіді;
- жодних копіпастів — їх

помітно одразу;

— не перебільшуйте своїх досягнень, адже участь та місце в олімпіадах та конкурсах можна з легкістю перевірити у відповідному реєстрі;

— не варто оформлювати лист у різноманітних шаблонах, пишіть у документі Word або Google Docs, адже головне — інформативність.

«Ваша мета — щоб вас зрозуміли — пишіть просто», — наголосила Лідія Насонова.

Також педагогиня нагадала про грамотність: місце посідають, посаду обіймають, внесок роблять тощо.

Порада: Напишіть мотиваційний лист заздалегідь. Тексту необхідно дати принаймні добу, щоб «відлежалося». Потім перечитайте ще раз (бажано вголос).

Обсяг мотиваційного листа — не більше двох сторінок А4. При цьому варто перевірити рекомендації безпосередньо обраного університету щодо обсягу МЛ.

Водночас Іван Примаченко додав, що хорошим тоном, принаймні у західних університетах, вважається використання всього наданого у рекомендаціях обсягу щодо написання МЛ.

«Якщо це есе на 500 слів, то добре, якщо у вас буде хоча б 490. Але якщо у вас буде 200 слів — ви суттєво знизите свої шанси на вступ, бо виглядатиме це так, ніби вам немає чого сказати або ж ви просто недостат-

ньо уваги приділили есе», — пояснює експерт.

Не маніпулюйте негативним життєвим досвідом

Співзасновник освітньої платформи Prometheus Іван Примаченко також звернув увагу на випадки, коли абітурієнт у мотиваційному листі пише про негативний і навіть трагічний персональний досвід. Експерт закликає підходити до таких розповідей з обережністю, адже члени приймальної комісії можуть їх сприймати як спекуляцію.

«Наприклад, західні приймальні комісії дуже негативно ставляться до спроб абітурієнта «витиснути сльозу» історіями про персональні трагедії, трагічні обставини тощо».

Звичайно, якщо таке було у житті абітурієнта, про це можна згадати. Можна подати, як ви подолали цю ситуацію або як вийшли з певних обставин переможцем», — зауважив фахівець.

Водночас Примаченко назвав й другу проблему такого підходу:

«Трагічні ситуації, безумовно, дуже особистісні, але на рівні приймальної комісії, яка вчитує десятки тисяч заявок, вони можуть бути подібними. Йдеться, наприклад, про смерть когось із близьких».

Він укотре наголосив, що головна мета мотиваційного листа — це звернути увагу на себе. ■

■ ЧАС «Т»

Волонтерське театральне сузір'ячко

Під опікою Ади Роговцевої у Києві функціонує центр допомоги військовим і цивільним

Тетяна ПОЛІЩУК

Практично з першого дня нападу рашистів на нашу державу Київська академічна майстерня театрального мистецтва «Сузір'я» (перший в Україні ангажементний театр) відкрила двері нашим військовим та створила невеличку сім'ю волонтерського руху, яка активно діє три місяці. Про те, як митцям довелося опанувати нові професії, як формувалася команда патріотів-волонтерів під назвою «Сузір'ячко», і те, коли знову глядачі зможуть побачити вистави у розкішному приміщенні на Ярославовому валу, розповідає Ірина Батько-Ступка, директорка-розпорядниця театру «Сузір'я».

«Сузір'ячко» як волонтерський центр активно запрацювало практично з перших хвилин повномасштабної війни. «Наша сім'я» є під опікою нашої берегині Ади Роговцевої, — констатує Ірина Батько-Ступка. — Ми вчилися і набивали гуді, опановуючи нову для себе професію волонтерів.

У стінах нашого театру спільно з добровольчим батальйоном ТО «Вільна Україна» був створений освітньо-вишкільний штаб, який пройшли близько 200 осіб. У залах проходили заняття з парамедиками, велася робота з психологами, був певний підготовчий вишкіл. До нас часто приходили попити чаю військові з різних частин та дівчата-волонтерки Віолетта Кіркока, Юлія Бартля, яким ми завдячуємо за підтримку і цінні знання.

Ми налагодили харчування бійців. Під час спілкування з хлопцями з'ясувалося, що є чимало проблем, які потрібно вирішувати. Наше «Сузір'ячко» зайнялося волонтерською діяльністю, пошуком та замовленням усього: від предметів гігієни та медичних засобів до амуніції для фронту».

Ще приймали продукти, розвантажували автівки, а потім передавали їх для приготування їжі та пайків у загони ЗСУ і територіальної оборони. Вдалося

Ірина Батько-Ступка.
Фото надане театром «Сузір'я».

налагодити харчування бійцям і завдяки сусідам — ресторану «Ескобар» на Ярославовому валу та його господині.

«Завдяки співпраці з «Центром крові» та Наталі Лелюх усі ліки, які до нас приходили, коректно і правильно були розподілені. Знали, кому та куди їх краще направляти, — розповідає Ірина Батько-Ступка. — Гуманітарні медичні вантажі у першу чергу йшли для військових і до госпіталів, а також для переселенців із різних міст і сіл. Ця робота продовжується. На жаль, війна не закінчується, а потреби завжди є. Ця війна згуртувала різних людей. Разом можна й гори звернути, і окупантів з нашої землі швидше викинути! Кожен робить те, що може».

«Працювати почали відразу, телефони стали гарячими, — каже акторка і режисерка Катерина Степанкова, донька Ади Роговцевої. У соціальній мережі вона називає волонтерське об'єднання «Дрібне сузір'ячко». З Адою Миколаївною, як це активно робили з 2014 року, вже їздять із виступами по Україні. — Займалися всім: і їжу готували, і прали, і шукали харчі (бо магазини та склади у перші дні навали орків у столиці були закриті), щоб передати у лікарні.

Прийшлося робити спеціальні посвідчення водіям, які розвозили

ліки та харчі тим, хто потребував помочі, а також бійцям, які тримають оборону Києва. Нам вдалося закупити термобілизну та різні інші речі для наших вояків.

Я вчилася не панікувати, а фільтрувати, що треба робити терміново, а що згодом... Дякувати Богу, що маю багато серйозних волонтерів, які працюють з 2014-го. Зараз вчуся робити все одразу: суп наливати, по мобілці говорити з шанованими людьми з різних структур, щоб знайти дуже потрібне спорядження для військових або ліки для хворих...

Прийшлося бути і психологом, аби підтримати, допомогти. Охтирка, Маріуполь, Харків, Суми, Херсон... Географія біди страшна. Мама переживала за Глухів — її рідне містечко. Ми не панікуємо, а гнів переповнює серце. У страшному сні важко було уявити ті руйнування, смерть, біль, які приніс на нашу землю «руський мір».

Нині Київ поступово повертається до мирного життя. 31 травня, після тримісячної паузи, театр «Сузір'я» знову відкрив свої двері для глядачів. Покажуть монодраму «Прекрасний звір у серці», яка є постановкою-притчею Олексія Кузельного і розповідає про знаного українського поета Миколу Вінграновського. Ця вистава отримала ще у 2013 році «Київську пектораль» у номіна-

Ада Роговцева і Катерина Степанкова.
Фото з фейсбуку.

■ ДЕВ'ЯТИЙ РІК ВІЙНИ

Юлія Бартле, волонтерка:

«Ідемо Ярославим валом з Катериною Степанковою. Повні руки різних необхідних речей. Ну, там тактичні рюкзак, форма... Красиві люди п'ють каву, виходять із крамниць, гуляють...»

На нас заглядаються й озираються. Ми виглядаємо дивно. Нас — дивних жінок, для яких війна триває дев'ятий рік, — важко зрозуміти.

Життя вирус. Війна відкотилася. Але для нас час зупинився. Майже кожен день — ніби день бабака. Зрозуміла це вчора, коли, повернувшись зі сходо, звернула увагу, що календар на кухні все ще застряг на лютому...»

ції «За крапку камерну виставу», а виконавець головної ролі Євген Нищук — приз «За крапку чоловічу роль». Нині Євген, експерт культури, поєднує творчу роботу й у камуфляжі зі зброєю захищає нашу державу.

У театрі «Сузір'я» на 24 лютого, яке стало днем початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, планувалася прем'єра вистави «Куди я з вами не піду» за п'єсою ізраїльського письменника Михайла Хейфеця «Надвечір'я з rock-n-roll-ом» у постановці Григорія Манукова (Франція). Головні ролі у цій комедії грають зірки Київського театру драми і комедії на лівому березі Дніпра: Ірина Мельник — Вона та Анатолій Яценко — Він. Прем'єра не відбулася через воєнні дії на міжнародний творчий проєкт обов'язково побачать глядачі.

«Нагадаю, навіть під час активних бойових дій нам вдалося провести вечір, який хоча не анонсувався (з міркувань безпе-

ки), але відбувся спеціально для військових, які на той момент були на ротації у Києві, — розповідає Ірина, — До Міжнародного дня театру ми провели концерт, у якому виступили провідні актори нашої країни: Ада Роговцева, Ахтем Сейтаблаєв, Римма Зюбіна, Світлана Орліченко, Катерина Степанкова, Оля Лук'яненко, хореограф Оля Семешкіна, які читали поезію, розповідали різні історії, співали та надихали глядачів на позитивні емоції. Це було тепле спілкування митців із нашими захисниками, і, за словами бійців, ця зустріч надовго залишиться у них у пам'яті».

Ірина резюмує: «Є у нас плани про нові постановки. Запрошуємо до співпраці молодих режисерів та знахих митців. Що стосується репертуару, будуть певні зміни, будуть нові форми, який прикрашатиме афішу «Сузір'я». Ми скучили за глядачами й обіцяємо чимало приємних творчих сюрпризів». ■

■ ГОЛОСИ

«Оберіг» пісенної спадщини

Сучасна обробка колисанки з Вінниччини перемогла на конкурсі у Франції

Валентина ГРИГОРЕНКО

Благодійні концерти на підтримку українських захисників проводить вокальний ансамбль «Оберіг» із Вінниччини, в якому молодь об'єдналась задля важливої творчої справи — пошуку автентичних народних пісень, їх реконструкції та обробки із сучасним підходом з метою збереження, популяризації пісенної спадщини. Колектив створили у 2017 році. А вже здобув 12 гран-прі, 32 медалі першого ступеня, звання народного. Випустили власний альбом із назвою «Ваш Оберіг». Перемогли в конкурсах у Грузії, Болгарії та Франції.

Музичний жанр колективу: акапельне чотириголосе виконання українських народних, повстанських, сучасних пісень у власних обробках, іноді з супроводом музичних інструментів — етнічних і класич-

них. Учасниками ансамблю є молоді люди, які згуртувались, іще будучи студентами з різних факультетів та напрямків спеціальності, зокрема з економічного, фізико-математичного, філологічного, біологічного. Бегас-Коваль Ніна — засновниця та керівник колективу, I голос, сестрички-близнючки — Ганна та Олена Степові — II і III голоси, Лебедкін Максим — соліст, IV голос, Вуйко Павло — гітарист, Юрчишен Данило — бітбоксер, соліст, Денис Гуменик — репер, Юрій Свічкач — соліст.

Усіх об'єднувала музика і народна пісня. Цікавою ноткою колективу є те, що, не маючи музичної освіти, учасники гурту співають твори чотириголосого виконання зі складною гармонією. Тобто «сховатись» за когось у вокальному виконанні немає можливості. У кожного свої партії, і їх потрібно тримати для того, щоб утворилось магічне звучання багатоголосся. До

акапельного виконання додаються ще сучасні ритми: біт-бокс, реп, іноді акомпанує акустична гітара.

«Акапельне виконання є найскладнішим видом у вокальному світі, — зазначає керівниця колективу Ніна Бегас-Коваль. — Коли я пишу обробки, а це 3-4 голоси, одразу уявляю все багатство українського народу з глибини віків, і саме цю глибину хочеться донести до слухача. Народні пісні ми збирали по селах у старожилів. У нас живе виконання, живих пісень. Багато пісень для обробки я взяла від свого дідуся та батька, зокрема колисанку, з якою перемогли у Парижі».

Ще до війни учасники ансамблю розуміли важливість збереження та популяризації українських повстанських пісень. Для підтримки українських військових писали власні авторські пісні, з якими перемогли на всеукраїнських конкурсах. У но-

Вокальний ансамбль «Оберіг» із Вінниччини проводить добродійні концерти.

Фото надане колективом. oberig

вих піснях так само оспівується героїзм, витривалість та боротьба за Україну. В репертуарі «Оберегу» є власна обробка однієї з популярних повстанських пісень — маршу ОУН-УПА (1929 р.) «Зродились ми великої години», який став маршем ЗСУ.

Слухачі, які вперше чують гармонійне виконання ансамблю, дуже захоплю-

ються та вражені глибиною автентики українського народу. В ютубі за декілька останніх тижнів перегляди пісень «Оберега» сягають понад 25 тисяч. У лідерах, зокрема, «Туман яром» — пісня, в якій оспівується вимушений переїзд сотень тисяч мільйонів українців за кордон у пошуках кращої долі. ■

Костянтин РОДИК

Завдяки чисельним кіноверсіям, не кажучи про сам роман Ільфа і Петрова, ми добре пам'ятаємо перебіг сеансу одночасної гри Остапа Бендера з любителями шахів села Васюки. Може, автори й не мали на меті такої метафори, але гра поза правилами — це і є правила гри Росії. Взагалі-то, диктатори ніде й ніколи не зважали на правила. Як там в Умберто Еко: «*Шахи при дворі вважалися заняттям непристойним*» (Бавдоліно. — Х.: Фоліо, 2018). Проте Росія, інфекція азіяцизму в європейську культуру, є винятком з винятків. Чому Сталін до останнього не вірив у напад Гітлера? Чи не тому, що не міг припустити, аби західний політик повівся так само байдуже до усталених домовленостей, як він сам?

У літературі гра без правил — це фантастика (не кажучи вже про фентезі). В цьому сенсі Росія — фантастична країна, країна-антиутопія. Антиутопії — це жанровий відлам фантастики, де головним конфліктом є саме гра без правил на... шахівниці. Найвідоміший антиутопійний роман — «1984» Джорджа Орвелла — вийшов у Британії 1949-го, коли світові почала спадати полуда з очей щодо «визволителів». Точніше, саме цей твір допоміг збагнути, що жодна світова війна не завершиться, допоки існує Росія (симптоматично: щойно в Білорусі цей світовий шедевр заборонили, вилучили з книгарень та бібліотек). Власне, і перший «великий роман» російської літератури був антиутопією. Гоголь писав «Мертві душі» як утопію, а вийшла анти. Вжахнувся власноруч написаному, впау в депресію, яка його і вбила.

Тож цілком природно, що від середини 2000-х, коли РФ почала «вставати з колін», спостерігаємо справжнісінький сплеск антиутопійних текстів. Про західні зразки (Уельбек, Етвуд, Кінг, Сансаль) наразі не будемо — там своя специфіка, пов'язана з тим, що Росія від них далеко. Так само обличчю росіян (Войнович, Сорокін, Пелевін, Глуховскій) — вони люди інфіковані. Краще за українців Росію не розуміє ніхто — тому наші антиутопії мають не лише літературний, а і політологічний вимір. Головний персонаж роману Сергія Постоловського «Диктатор» мовить: «*Я вірю в усе, пов'язане з Росією*» (Х.: Фоліо, 2020). Це те саме, що казав реальний персонаж, британський журналіст Люк Гардінг: «*Після чотирьох років у Москві я не маю ілюзій щодо здатності Росії до гідких несподіванок*» (Мафіозна держава. — К.: Темпора, 2014). А в ранішому романі пана Постоловського читаємо й таке: «*Ніякої фантастики! Толкіна залишити двадцятим століттям!*» (Остання справа полковника Принципа. — К.: Самміт-Книга, 2016). Авжеж, те, що відбувається нині, класикові не снилося й у кошмарах.

Аналізуючи українські антиутопії, передовсім варто зосередитися на геополітичних візіях та причинах, що їх детонують. Ось зі щойно згаданого роману п. Постоловського: «*Республіка Півострів Крим з'явилась у перший день літа 20... року... Татари виявились завзятими людь*

POZZIA

Куди прямуємо:

версія письменника і політолога

ми і вже за рік незалежності здобули статусу Чорноморського Лас-Вегасу. Пан Сергій позиціонує себе насамперед політичним аналітиком, романістика для нього — спосіб озвучити наразі сумнівні сценарії. А ось у нього і про причини: «*Держава втратила Крим, бо той, хто хоче миру, завжди отримує війну*» (Ворог або Гнів Божий. — Х.: Фоліо, 2016). Ну і, звісно, не без футуристики: «*Ніхто у світі не обходився без «Єдиної Системи Українських Спецслужб (ЕСУС)*». У таке приємно вірити, але спочатку варто очистити вітчизняне розвідувальне середовище від причетних до РФ осіб — принаймні інтернувати за законами воєнного часу.

Ота аббревіатура «ЕСУС» (а є ще інші) виразно вказує на певне взорування автора на антиутопійні романи Юрія Щербака, який полюбляє — часом надмірно — такі гри зі скороченнями. С.Постоловскій швидко набуває письменницького фаху. Проте з Ю.Щербаким йому поки змагатися важко. Юрій Миколайович має літературну вправність у бекграунді — важко заперечити його ранній літературний здобуток. Плюс пізніший дипломатичний досвід — неабиякий, бо навряд чи позбавлена аналітичного розуму людина могла потрапити послом до вирішальних країн — Америки, Канади та Ізраїлю. Вийшло п'ять збірок аналітично-прогностичних есеїв Ю.Щербака, але він таки повернувся до прози — чому?

Аналітика його рівня призначена передовсім тим, хто приймає в державі рішення. Його тупо не чули (як і Володимира Горбуліна, котрий також почав писати книжки, щоби достукатися, коли його почали ігнорувати на верхніх поверхах). Дев'яносто відсотків справеджених передбачень Щербака — золотий стандарт для будь-якого оракула, — і жодної своєчасної реакції! Тут завісеш. Або напишеш таке, що сколихне посполитих. І напишеш. Трилогію-антиутопію «Час», яка вийшла ще до подій 2014-го, із Кримом включно.

Не знаю, чи через погану дистрибуцію чи незалежний наклад, але той чин видавництва «Ярослав Вал» лишився мало поміченим. Видавництво «АБА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» здійснило перередаване перевидання трилогії, останній том вийшов торік. Але чи сколихнуло це читачку масу, чи не видаю я бажане за дійсне? Може, я сильно переоцінюю ефективність літератури взагалі, її здатність змінювати масову свідомість? Так, роман «1984» виявився реально впливовим, принаймні у перспективі холодної війни. «*Ніхто до нього, крім хіба що автора Апокаліпсису, не бачив перед собою, щоб отак все й одразу*», — значить Ростислав Семків у книжці «Як писали класики» (К.: Rabulum, 2016) і глухо налякає, нібито Орвелл помер у

47 років не так від туберкульозу, як від російської розвідки. Але ж із розпадом СРСР Захід знову почав загравати з Росією — попри те, що на тому Заході досі добре продавався лонгселер «1984», книжка, яка «концентрує в собі жах усього ХХ сторіччя» (Р.Семків) — і джерело того жаху було загальновідоме: Росія. Зрештою, чи Об'явлення Івана Богослова якось помітно вплинули на геополітику?

Юрій Щербак також карався цим питанням: «*Велике безсилля літератури найгостріше відчувається в країні, що явила світові Гоголя, Достоєвського, Толстого, Чехова — і стала пристановищем червоних бісів, які дуже швидко, ефективно і надовго знищили християнську мораль, добро і милосердя*» (Україна в зоні турбулентності: демони минулого і тривоги ХХІ століття. — К.: Український письменник, 2010). Наш письменник вважає, що соціологічною причиною є історична безпам'ять загалу. Росіяни бетонують її фейковою історією, укривають її безтурботно нею нехтують. Стратегія сусідів виявляється набагато ефективнішою: «*Уже 2009 року, коли в РФ розгорілася пропагандистська війна проти України, тільки 30% росіян ставилися добре до України, в той час, коли 90% українців ставилися «добре» або «дуже добре» до Росії*» (Україна в епіцентрі світового шторму: оцінки, прогнози, коментарі. — К.: Ярослав Вал, 2017).

Десь посередині роману «Час тирана» раптом сливається вислів Мак'явеллі з 1513 року: «*Щоб дізнатися, що повинно статися, досить простежити, що було*». Цей афоризм — ключ до всієї трилогії. Ось, до прикладу, у першій книжці «Час смертохристів» (2011) є такий футуристичний сюжетик про українсько-румунську війну за Букочину та Одещину: «*В наступальній операції брали участь три мотострілецькі бригади Басманова (імені Івана Грозного, імені протопона Авакума та імені Сталіна), яким був відданий на пограбування на 3 дні Бухарест. За видатний вклад в перемогу України Басманов одержав у володіння Чернігівський край. Усього, за приблизними оцінками, Басманов володіє півмільйоном кірпаків на землях, що належать йому, вирощуючи на спеціальних фермах на продаж жінок-повій та чоловіків-гладіаторів, яких транспортне переважно до Чорної Орди та Піднебесної». Басманов тут — такий собі власник приватної воєнної компанії, на кшталт «вагнерівців», на службі у Чорної Орди — чергової трансформації Росії. Але ж, згадаймо Мак'явеллі, чи не так само Кучма колись віддав у рабство Ахметову-Єфремову Донеччину за допомогу у своїй виборчій перемозі?*

Декорації роману «1984» повсякчас виникають у «Часі». «*Італійський «чобіт» був туго*

*перепоясаний вузьким ремнем центральної зони, відділяючи Паданню зі столицю у Мілані від південної вільної республіки Мезоджеро, столицею якої став Неаполь; окремо автономною республікою оголосила себе Сицилія... Рим залишався столицею вузької смуги — буферної центральної зони», — це з «Часу тирана», який має підзаголовок «Прозріння 2084 року». Росія/Чорна Орда остаточно розпалася, і глобальні бойові дії перемістилися на фронті протистояння, умовно кажучи, ІДІЛу: «*Джихадисти заборонили грати в футбол на захоплених територіях Португалії, Іспанії та Франції. Біля Барселони розташували великий концтабір для християн — переважно священників, які відмовляються прийняти іслам. Їх поступово знищують... На території Європи виник двадцять один емірат — в Іспанії, Франції, Нідерландах, Німеччині, в Скандинавії та на Балканах — як результат гнилої політкоректності, фальшивої толерантності західних лібералів, які, не враховуючи інтересів власних народів, перетворили Європу на прохідний двір, на смітник і гримучу суміш різних племен і етносів*».*

Як пригледітися, то це є доволі точним прогнозом для європейської цивілізації, коли вона не зрозуміє, що детонатором ісламського ренесансу є саме Росія. Починаючи з есесерівської афганської авантюри, що й породила глобального терористичного Голема. А другий месидж, який Ю.Щербак надсилає Заходові, — солідаризація з істориком Ю.Фельштинським, котрий задокументував усю історію Росії, як мафіозної держави. У «Часі тирана» якось вилугує привид Путіна, який каже: «*Ми створили першу в світі державу кримінальних бригад. Не червоних чи чорних, а сірих... Всюди мої гіени, пов'язані законом ОМЕРТИ, діючи погрозами вбивств і підкупом, нищили опір і владу лохів, змітаючи зі свого шляху чесних підарсів і законотворчих мудаків*». А в одній з аналітичних статей наш автор пише: «*Росія перетворилася на закрите акціонерне товариство КаГЕБістів*». І наводить статистику, що свідчить

про бандитську сутність утворення під назвою РФ, котра «*за рівнем убивств на 100 000 населення у 40 разів перевищує європейські показники*» («Україна в епіцентрі світового шторму»).

Усе, що під грифом «антиутопія», пише Юрій Щербак, вельми збуває уяву читача. Але його метою, гадаю, є не так стимулювати читацькі ерогенні зони, як налагодити комунікацію з меншістю, котра прагне розібратися із сьогоденням: у який спосіб нам забезпечитися від Росії? Наприкінці книжки «диктатор» дає своє перше інтерв'ю пресі: «*Чи можна назвати режим, яким ви керуєте, режимом ліберальної диктатури? Чи освіченої тиранії? Чи ще як? — Називайте, як хочете. Це — режим відповідальності перед народом у період великих викликів, великої турбулентності і невизначеності*». «Турбулентність і невизначеність» — це терміни самого Щербака, пам'ятає підзаголовки його аналітичних книжок? У романі радник «диктатора» коментує месидж шефа: «*Регульована солідаристська постдемократія*».

Яким бачить завтрашню Україну політолог Щербак, лишмо не даді. Щербак-письменник описує упізнану ситуацію: «*У Донецьку група домогосподарок, невдоволених роботою водоканалу, влаштували демонстрацію, під час якої спалили державний прапор України-Руси й розгорнули плакати з написами «Плюєм на Україну», «Долой українську мову — собачий язик», «Хотим об'єднатися з Росією», «Наш вождь — Авакун Варламов, а не сраний Гайдук*». Вночі до кожної з учасниць прийшли ввічливі молоді офіцери і зачитали їм рішення про позбавлення громадянства України-Руси та всіх громадянських прав, після чого всадили водоканалізаційний бунтівництво у військовий автобус і відвезли до аеропорту ім. Василя Стуса, де посадили дивно притихлих жінок у військово-транспортний літак, що вирушав чартерним рейсом до вільної території «Воркута».

А от що говорить Щербак-політолог: «*Ми повинні готувати армію до виконання громадянських обов'язків, а не лише військових. Армія повинна мати більше прав у державі. Звичайно, це не має бути військовою диктатура, але роль армії може бути і стабілізаційною. Скажімо, якась вища військова рада може вказати і Верховній Раді, яка загалася, — мовляв, хлопці, ви не розхлящите країну. І хлопці почують*» («Україна в епіцентрі світового шторму»).

Направду, алярм почав бити Дмитро Корчинський ще понад двадцять років тому: «*Гине шахова дошка, що унеможлиблюватиме надалі саме континування політичної гри. Коли сказати гучно, ми стоїмо перед загрозою загибелі цивілізації на 1/6 земної кулі. Цар Голд не розбиратиме державних кордонів. Майбутні об'єднані збройні сили Європи не стримають мільйонних орд, що на застарілих БТРах посухнуть в червоге кочів'я*» («Авторитарна альтернатива. Посібник з сучасної політології та геополітики. — К.: б/в, 1998).

Але про це — далі.

ЛЕГІОН

«Дуже пишаюсь тим, що я українець»:

Зінченко присвятив перемогу в АПЛ Україні

Олексій ПАВЛИШ

Клубний євросезон добіг кінця, і для представників української збірної він склався по-різному.

У найсильнішій лізі світу — Англійській прем'єр-лізі — точно до активу собі можуть записати цей сезон Віталій Миколенко та Олександр Зінченко. Динамівець Миколенко приєднався до «Евертона» взимку, поступово став стабільним гравцем основи та навіть одного разу забив і, зрештою, допоміг команді з Ліверпуля залишитися в еліті.

А от вихованець «Шахтаря» Зінченко, попри постійні чутки про зміну клубної прописки, залишається важливим гравцем ротачів в системі Гвардіоли в чемпіонському «Ман Сіті» і, за словами самого Пепа, добре виконує свою роль. Цього року Сашко грав в АПЛ менше, ніж попереднього (15 матчів проти 20), зате встиг віддати чотири асисті.

Що цікаво, клуби обох лівих захисників (Зінченко, нагадуємо, в «Сіті» змінив позицію) вирішили свої завдання на сезон у схожому стилі. Спочатку «Евертон», поступаючись 0:2 «Крістал Пелас», зумів здійснити «камбек» і вирвати таку бажану перемогу.

А згодом і «городяни», які вели заочну боротьбу за «золото» з «Ліверпулем», за 5 хвилин відігралися після 0:2 від «Астон Вілли», наставник якої Стивен Джерард намагався зробити все, аби допомогти «мерсисайдцям» стати першими.

Не останню роль у «кабмеці» підопічних Пепа відіграв і Зінченко: саме Олександр, який вийшов на заміну, віддав під удар Родрі, який зрівняв рахунок. Через кілька хвилин ще один «джокер» «синіх» Гюндоган, як виявилось, зробив «Сіті» чемпіонами — вчетверте за останні п'ять років.

«Перемога вдома перед нашими вболівальниками — найкраща. Чотири титули чемпіона прем'єр-ліги за п'ять років — це, мабуть, найкращі досягнення в нашій кар'єрі. Остання гра завжди особлива, багато емоцій. Коли ми забивали гол, це все змінило. Я сказав футболістам, що це нормально, але з цим треба впоратися. Зінченко дав нам багато у другому таймі. Ми забивали гол і отримали імпульс, а решту зробили наші вболівальники», — не приховував емоцій іспанський наставник, який отримав сатисфакцію після болючого вильоту з ЛЧ.

Переповнювали емоції і Зінченка, який за п'ять років в Англії виграв уже 10-й трофей. На церемонії нагородження наш футболіст загорнув чемпіонський кубок в український стяг, аби ще раз нагадати світу про війну в Україні.

«Це незабутні емоції для мене, для всіх українців, які на цей час потерпають через російську агресію в моїй країні. Я дуже пишаюсь тим, що я українець. Я хотів би одного разу привезти цей титул в Україну, тому що українці заслуговують на це», — сказав Зінченко.

Попри те, що англійський етап кар'єри вийшов не таким, як хотілося, тепло попрощався з «Вест Хемом» Андрій Ярмоленко, який, хоч і грав цього року доволі мало, все ж допоміг лондонцям удруге поспіль пробитись у єврокубки (після ЛЄ «молоти» зіграють у Лізі конференцій). Чотири роки Ярмоленко у «Вест Хемі» сильно зіпсували важкі травми та коронавірус, утім були й позитивні моменти: і гол у ворота «Челсі», який допоміг лондонцям не вилетіти і розпочати новий етап підйому, і результативний удар у матчі з «Севільєю», який уперше за понад 50 років вивів команду до чвертьфіналу єврокубка.

«Настав час подякувати «Вест Хему» і сказати спасибі за чотири роки, які я провів у Лондоні. У кожному матчі я віддавав усі сили, кожен гол — це подяка за підтримку вболівальникам.

Продовжую вірити в цю команду, і бажаю їй перемог та удачі! Я ж чекаю нового виклику, дуже хочу грати та перемагати! Зараз усі сили та вся увага — на найважливіші ігри збірної України!» — написав Ярмоленко в Інстаграмі.

Подією, що саме в «Севільї» Андрій може продовжити кар'єру. Утім сам футболіст поки це не підтверджує — визначиться з майбутнім уже після матчів збірної.

Посереднім вийшов рік для представників «Аталанти» Малиновського та Коваленка. Віктор, який грав цей сезон в оренді за «Спецію», так і не став твердим гравцем основи в команді, яка боролася за виживання, тому про повернення в Бергамо, певно, не йдеться: швидше, варто очікувати на нову оренду.

А от Руслан після статусу найкращого асистента Сергія А минулого року дещо здав у результативності: лише чотири передачі та шість голів. Після

Зінченко допоміг «Сіті» знову виграти АПЛ та емоційно присвятив перемогу Україні.
Фото: Setanta Sports

надспішних років у топ-3 просіла й «Аталанта»: підопічні Гасперіні навіть не кваліфікувалися до Ліги конференцій. У команді визнають, що їй потрібно перезавантаження, тому не виключено, що Малиновський, який уже приєднався до лав збірної, змінить клуб улітку. До того ж, здається, в Бергамо він уже досягнув максимуму.

Попри обмаль ігрової практики, на мажорній ноті завершив футбольний рік другий голкіпер «Реала» Андрій Лунін. Конкуруючи з одним із найкращих голкіперів світу Тібо Куртуа, Андрій отримав шанс зіграти лише тоді, коли мадридці гарантували собі чемпіонство в Ла Лізі. У результаті Лунін провів два матчі, а в одному з них навіть відбив пенальті та отримав хороші оцінки. Якщо українець не захоче далі сидіти за спиною зіркового Куртуа, то з такою грою в нього, схоже, не буде проблем із пошуком варіантів для оренди чи по-

ноцінного трансферу. Різні медіа приписують інтерес до Луніна «Тоттенхему», «Ювентусу» та «Боруссії» з Дортмунда, ймовірно є й перехід до однієї з команд Ла Ліги з можливістю повернення в «Реал».

Поки Лунін лише роздумує над майбутнім, точно покине свою нинішню команду ще один кандидат до лав збірної Роман Безус. 31-річний ексгравець «Ворскли» та «Динамо» відіграв у Бельгії вже шість років за «Сент-Труйден» і «Гент», а з останнім цього року виграв перший закордонний трофей — Кубок Бельгії. Роман уже попрощався з «Гентом», але, схоже, не з Бельгією: місцеві ЗМІ пишуть, що ним активно цікавиться «Зюлте-Варегем». Це, звісно, не бельгійський гранд типу «Гента» (лише 16-те місце), але теж непоганий варіант у знайомій лізі. Зрештою, про остаточне рішення Безуса дізнаємося вже цього літа. ■

ТЕНІС

У тенісному королівстві — розкол

Уїмблдон пройде як виставковий турнір через недопуск росіян і білорусів та розбіжності у тенісних структурах

Олексій ПАВЛИШ

У тенісному світі прийшов час другого у сезоні турніру «Великого шолома» — ґрунтового «Ролан Гарроса». Проте спільнота, окрім самих матчів у Парижі, обговорює і наступний за графіком «ґрендслем» — більш престижний та статусний Уїмблдон.

Рішення організаторів британського турніру про недопуск гравців із РФ і Білорусі очікувано (зважаючи, що останнім часом вони діють як Рак, Лебідь і Щука) викликало негативну реакцію в тенісних структурах — ATP і WTA. А минулого тижня вони ще раз підтвердили факт, що у тенісі давно немає єдності, позбавивши всіх учасників цьогорічного Уїмблдону змагатися за рейтингові очки. Тож фактично трав'яний «шолом» перетворюється на виставковий турнір із великими призовими. Хоча не виключено, що й гонорари учасників у такому разі уріжуть. У своїх позиціях у ATP, і WTA базувались на «недопуску дискримінації» гравців із РФ і Білорусі та тому, що теніс — індивідуальний вид спорту, в якому спортсмени не несуть відповідальності за дії урядів своїх країн.

Таке рішення, зрозуміло, обурило українських тенісистів, які ще з березня вимагають відсторонити представників країн-агресорів від усіх змагань, якщо ті

не виступлять проти війни. Колишня перша ракетка України Сергій Стаховський говорить, що йому соромно за те, що колись відстоював права колеги у Раді ATP, а екс-тенісист топ-20 світового рейтингу Олександр Долгополов узагалі заявив, що такі дії посадовців лише підігрують російській пропаганді.

Фактично така ж позиція і в оргкомітеті Уїмблдону: там ще раз наголосили на недопустимості використання турніру в цілях російської пропаганди та натякнули, що рішення не змінять.

Природно, таке безпрецедентне оголошення ще більше розділило гравців. Так, титулована японка Наомі Осака не підтримала жодну зі сторін, але визнала, що не матиме достатньо мотивації, якщо гратиме на «шоломі», де не буде очок, та навіть схиляється до зняття з турніру. Колишня третя ракетка планети Домінік Тім водночас сказав, що розуміє позиції обох сторін, але, за його словами, проблема з Уїмблдоном без очок — ніщо порівняно з війною в Україні.

Таку ж позицію поділяє і нова королева жіночого тенісу, полька Іга Швйонтек, яка з початку війни виходить на матчі з синьо-жовтою стрічкою (що цікаво, відтоді виграла вже 28 поєдинків поспіль і вважається головною фавориткою в Парижі).

«Я відчуваю, що і на нас лежить якась відповідальність, але, на мій погляд, так

не має бути, тому що проблема в тому, що є організатори турнірів і є ATP, WTA та ITF, які мають різні точки зору. Це важко. З одного боку, спорт завжди використовується в політиці, з іншого боку — хочеться мати однакові умови для всіх гравців. Я тільки сподіваюся, що люди, які відповідальні за прийняття рішень, щоб вони були єдиними, щоб наш спорт був єдиним, а зараз я цього не відчуваю», — визнає розкол у структурах лідерка жіночого рейтингу.

«Ймовірно, всі гравці з Росії та Білорусі не відповідальні за те, що відбувається у їхній країні, але, з іншого боку, як я говорила, спорт використовується у політиці, ми — публічні люди і маємо певний вплив на маси. Було б добре робити такі кроки, щоб зупинити агресію Росії, бо війна в Україні все ще триває», — нагадала Іга, яка, до речі, у першому колі РГ обіграла українку Лесю Цуренко (Лесі знову після вдалої кваліфікації не пощастило з жеребом).

Теністи ж, які вдало виступили на Уїмблдоні торік (зокрема Аїла Томлянович та Мартон Фучовіч), обуруються, що перед ухваленням рішення про гру без очок ніхто не попередив, тож тепер бали за минулорічний прорив згорять, а відіграти їх цього року немає жодної можливості. Тож неминучим є падіння у рейтингу.

«Без рейтингових очок на Уїмблдоні та зняття очок за минулий рік. Жодних

Рішення не пустити росіян і білорусів на трав'яний «шолом» розкололо тенісну спільноту.
Фото BBC.

шансів їх захистити. ATP, ви серйозно? З 60-го місця я опускаюся на 130-те. Дякую!» — зіронізував угорець Фучовіч.

А от лідер чоловічого тенісу серб Новак Джокович, який товаришує з російськими тенісистами та який, напевно, ображений за недопуск на AUS Open через відсутність щеплення від COVID, підтримав рішення про позбавлення очок.

«Я радий, що гравці спільно з ATP показали «Великому шолому», що припустилися помилки, за яку настануть наслідки.

Усунення російських та білоруських тенісистів було рішенням Уїмблдону. Нещодавно я дізнався, що англійська влада надіслала їм документ з рекомендаціями, і там було кілька варіантів, а не один. Але вони нічого не обговорили ні з ATP, ні з гравцями, ні з тенісистами з Росії чи Білорусі. Вони навіть не спробували знайти компромісне рішення», — вважає Новак.

Хай там як, але зараз уся увага зосереджена на ґрунтових кортах РГ. У жіночій сітці вперше за 11 років немає дворазової чвертьфіналістки Еліни Світоліної, яка нещодавно оголосила про вагітність (Еліна з Гаєлем Монфісом очікують на народження дівчинки у жовтні, тож цього року бронзову призерку Олімпіади на кортах ми, певно, вже не побачимо).

Зважаючи на паузу Світоліної та її падіння у рейтингу, вже за підсумками турніру в Парижі першою ракеткою України має стати Ангеліна Калініна, яка продовжує свій прорив до топ-30.

На повторення минулорічного успіху з виходом до четвертого раунду очікує Марта Костюк. А от Даяна Ястремська завершила виступи вже після першого раунду. У чоловічому ж розряді Україну представитимуть тільки Денис Молчанов, який уже багато років грає лише пару. ■

Томас Бах
президент Міжнародного олімпійського комітету

«Олімпійська місія — це не політична місія. Олімпійська місія — це гуманітарна місія».

Григорій ХАТА

■ ФУТБОЛ

Незвичайно ранній початок

У наступному розіграші Ліги чемпіонів Україну представлятимуть дві команди

Завдяки відстороненню російських клубів від участі в наступному єврокубковому сезоні український футбол отримав можливість заявити на розіграш Ліги чемпіонів-2022/2023 років одразу дві команди. Для чемпіона країни — «Шахтаря» — турнірний шлях у розіграші розпочнеться одразу з групового етапу.

Натомість другій команді УПЛ — «Динамо», аби потрапити до основного раунду, доведеться подолати доволі складний відбір. Як інформує пресслужба «біло-синіх», лігочемпіонська кваліфікація для динамівців розпочнеться з другого відбіркового етапу.

«Динамо» прохідтиме кваліфікацію в ЛЧ через Шлях представників ліг (не чемпіонів).

У другому раунді відбір розпочнуть чотири клуби. На цьому етапі «Динамо» буде однією з двох сіяних команд, відтак серед можливих суперників — «Ларнака» з Кіпру або ж турецький «Фенербахче». У разі виходу до третього кваліфікаційного раунду «Динамо» знову опиниться серед сіяних команд. І там на київський колектив можуть очікувати «Монако» (Франція), «Штурм» (Австрія) чи «Юніон» (Бельгія). Щодо заключного етапу відбору кваліфікації ЛЧ-2022/2023, то там сіяного статусу в «Динамо» вже не буде, а серед найімовірніших візаві — потужні португальська «Бенфіка» та шотландський «Рейджерс». Водночас відзначимо, що успішне подолання друго-

Флагмани вітчизняного футболу вже готуються до нового єврокубкового сезону.
Фото з сайту football.ua.

го кваліфікаційного раунду ЛЧ дозволить «Динамо» гарантувати собі місце в груповому турнірі Ліги Європи.

До слова, колишній віцепрезидент УЄФА, один із власників «Динамо» Григорій Суркіс наголошує, що найближчим часом (через російсько-українську війну) вітчизняні клуби бу-

дуть змушені проводити міжнародні матчі на нейтральних полях.

Натомість щодо національного чемпіонату Григорій Суркіс запропонував ідею з його проведенням в Україні, використовуючи схему основної сітки ЛЧ. «Скажімо, можна поділити команди на малі групи і

компактно, якщо потрібно — в окремих містах Західної України або в столиці, куди вже повертаються більшість жителів, а також перші особи провідних дипломатичних представництв, на окремих стадіонах, виявити кращих, щоб потім звести їх у «плей-оф». Варіантів краще підготувати декіль-

ка, всі їх детально прорахувати і покласти в умовні сейфи», — розповів Суркіс-старший.

При цьому досвідчений функціонер додав: «Слід планувати початок нового чемпіонату, проводити його обов'язково треба. Визначитися з тим, які клуби готові до цього з фінансової, кадрової, емоційної точки зору, і рушити вперед. Та найголовніше, як на мене, порозумітися з місцем проведення футбольних матчів за участі українських команд. Як на міжнародному рівні, так і на рівні внутрішніх змагань. Український футбол усе одно має жити. Також, вважаю, нам вкрай необхідно вибудувати корпоративну єдність та солідарність. Аби зрозуміти реальні потреби та проблеми кожного з членів футбольної спільноти та допомогти тим, хто не зможе встояти в цей період самотужки».

До слова, днями «Шахтар» святкував свій 86-й день народження. Привітав гірницький клуб і президент «Динамо» Ігор Суркіс: «Щиро бажаю «Шахтарю», як і всій Україні, найшвидшої нашої перемоги, віри в щасливе майбутнє України та повернення додому, до українського Донецька. До зустрічі на красені-стадіоні «Донбас Арена». ■

Григорій ХАТА

■ ОРГПИТАННЯ

Санкційний фокус

Міжнародний олімпійський комітет і надалі вестиме сувору політику проти тих, хто підтримує війну РФ проти України

ла від цієї поважної організації інформацію про те, що участь у ній не брали російські члени МОК Олена Ісінбаєва та Шаміль Тарпіцев. «Повідомляємо, що російські члени МОК не брали участі в сесії МОК 20 травня 2022 року. Хоча, згідно з Олімпійською хартією, члени МОК не є представниками своєї країни в МОК. Навпаки, вони обираються МОК як індивідуальності, а потім делегуються як послі МОК у спортивні організації в своїй країні», — відзвітувала пресслужба МОК.

Сам же очільник МОК Томас Бах під час свого виступу детально зупинився на тому, які заходи були вжиті щодо захисту чесності змагань та санкцій до сторін, винних у війні. При цьому Томас Бах наголосив на дилемі, з якою зіштовхнувся олімпійський рух, втрапивши можливість повною мірою виконувати свою місію — об'єднувати світ у рамках спортивних змагань. «Олімпійська місія — це не політична місія. Олімпійська місія — це гуманітарна місія», — наголосив Бах.

На 139-й сесії МОК виступив і президент НОК України Сергій Бубка, який

Президент МОК Томас Бах виступає за санкції проти всіх, хто підтримує війну Росії в Україні.
Фото з сайту www.dw.com.

розповів про шок, пережитий ним та українськими спортсменами в перші дні російського вторгнення.

Наразі понад 3 тисячі українських спортсменів та тренерів перебувають за кордоном і готуються до змагань, аби захищати на них український прапор.

Водночас Сергій Бубка зазначив, що президент МОК Томас Бах висловив свою повну підтримку щодо пропозиції Вадима Гутцайта про майбутню від-

будову спортивної інфраструктури України за участю всіх учасників світового олімпійського руху. Президент МОК повторив, що підтримка нашого спорту не припинятиметься. Президент МОК та міністр молоді та спорту України домовилися й надалі вести санкційну політику в спортивній галузі. Томас Бах підкреслив, що МОК виступає за санкції проти будь-кого в олімпійській спільноті, хто підтримує війну. ■

ГОЛУБА КРОВ

Гуцулка Єлизавета

Королева Великобританії підтримує Україну не словом, а ділом

Адреналіна ШУГАЙ

Англійська королева Єлизавета II з'явилася на людях у гуцульському жилеті та рожевому капелюху, схожому на той, у якому виступав на «Євробаченні» соліст Kalush Orchestra Олег Псюк. Під жилеткою в неї була біла сорочка з вишивкою. А в руках монарша особа тримала букетик, серед квітів якого можна розглядати ягідки, що дуже схожі на калину. Безперечно, поява в такому одязі — жест підтримки королевою України. І її вона демонструє не вперше. Так, 17 травня Єлизавета II відкрила нову залізничну лінію на вокзалі Паддінгтон у Лондоні.

Для відвідування урочистої церемонії Її Величність обрала жовте пальто та жовтий капелюх із блакитними квітами. В цьому наряді вона вже з'являлася на публіці — одягала його на великодню службу в 2016 році. Але тепер це точно не випадковість. Враховуючи, що останнім часом 96-річна королева покидає межі своєї резиденції вкрай рідко, її одяг щоразу є дуже промовистим. А от політичних заяв вона майже ніколи не робить.

Утім підтримку Україні королівська особа висловлює не тільки такими символічними жестами. У березні Єлизавета II зробила «щедру пожертву» для підтримки

Королева в гуцульському однострої.

людей, які постраждали від війни в Україні. Про це повідомили в Комітеті з надзвичайних ситуацій під час стихійних лих (DEC). Про яку суму

йдеться, не уточнили, натякнувши лише, що вона чимала.

Дякуємо, Ваша Величносте, за підтримку. Хай живе королева! ■

ЛЮДИ ДОБРОЇ ВОЛІ

Літаки і «Війна» Камалії

Співачка розповіла, чим займається за кордоном

Адреналіна ШУГАЙ

Співачка Камалія, яка минулого тижня відсвяткувала своє 45-річчя, майже втрапила у скандал. Роздаючи ювілейні інтерв'ю, вона обмовилася про два літаки-винищувачі, які начебто купив для України її чоловік, пакистанський мільярдер Мохаммад Захур. Інформація одразу розлетілася по всіх телеграм-каналах і сайтах новин. І одразу викликала чимало запитань, бо не може приватна особа ось так просто взяти і купити бойові літаки. Тож співачка була змушена уточнити, що її неправильно зрозуміли: літаки купив не її чоловік, а Пакистан, щоб передати Україні.

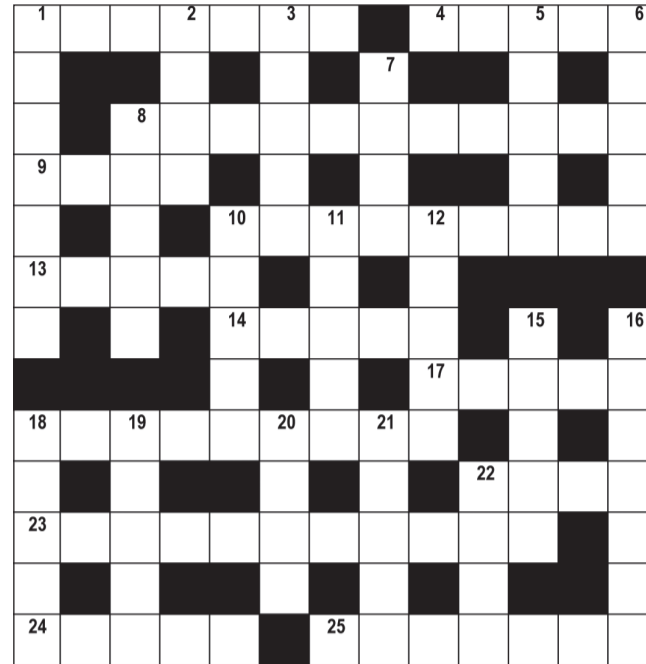
Водночас Камалія, яка зараз перебуває за

кордоном, розповіла, що в цей непростий для України час багато займається благодійністю. Її фонд уже закупив і передав тисячі тонн ліків і гуманітарної допомоги для українців. Також на кошти Камалії та її чоловіка в Німеччині створюють готелі для біженців з України. З 1 червня відкриють три такі гуртожитки, де зможуть мешкати 750 сімей.

При цьому Камалія ще й встигає займатися творчістю: днями вона записала нову пісню під назвою «Війна». «Для мене це була дуже тяжка робота в емоційному плані. Багато разів зупинялася і не могла далі співати через душевний біль та сльози», — поділилася вона в фейсбуці. Адже ціна свободи для її країни виявилася занадто великою... ■

Камалія.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №11

По горизонталі:

1. Столиця Узбекистану. 4. Кріплена солодке вино, яке часто називають «церковним». 8. Невеликий вступ, що передує основній частині музичного твору. 9. Річка в межах Вінницької, Київської та Черкаської областей України. 10. Місто на березі Азовського моря, що стало символом російської агресії і героїзму українських захисників. 13. Наукова назва шкірного покриву. 14. Британський письменник і публіцист індійського походження, засуджений ісламістами за «Сатанинські вірші». 17. Опальний роман Олесея Гончара. 18. Широка площа перед замком, палацом або фортецею. 22. Нелінійна плоть святого. 23. Офіційна церемонія вступу президента на посаду. 24. Гірський масив у Середній Азії. 25. Форма протесту, яка полягає в демонстративному ігноруванні вимог керівництва.

По вертикалі:

1. Один із варіантів історичної назви півострова Крим. 2. «Ой чий то ... стоїть, що сива гривонька? Сподобалась мені, сподобалась мені тая дівчинонька». (народна пісня). 3. Житло для мишки. 5. Український футболіст, автор першого гола в історії збірної України у 1992 році проти збірної Угорщини. 6. «Королівський» інструмент. 7. Ім'я американської акторки та

фотомоделі, зірки фільмів «Римські каникули» та «Моя чарівна леді». 8. Полтавський полковник, який писав Петру I доноси на Мазепу. 10. Предмет зацікавленості філателіста з російським військовим кораблем. 11. Сторона монети, на якій зображено номінал. 12. Ім'я лисиці з казки про Буратіно. 15. Шабля, мушкет, гармата, автомат. 16. Один із найбільших у світі художніх і культурно-історичних музеїв, розташований у Санкт-Петербурзі. 18. Найкращі представники суспільства. 19. Взуття балерини. 20. Дурна, неосвічена людина. 21. Давньоримська богиня, покровителька мисливства. 22. Японська приправа та традиційний японський суп із цією приправою. ■

Кросворд №10 від 19 травня

ПРИКОЛИ

У Львові запитують діда:
— Як краще папасть в расейскає консульство?
Дід трохи подумав і відповідає:
— Мабуть, краще з гранатомета.
***
— Мама, ми взяли курятник пад Харьковам.
— Гаржусь табой, сина.
— Мама, еті кури живут краще, чем ми.
***
— Куме, я чув, що ваш син у москві працює.
— Так, працює в крематорії — палить москалів, а йому за це ще й гроші дають.

***
Дорога в Карпатах. Сидить вуйко з кулеметом, направленим на дорогу. Біля нього зупиняється машина:
— Вуйку, вас підвезти?
— Ні, синку, я ще почекаю.
Зупиняється інша машина:
— Слава Україні!
— Героям слава!
— Вас підвезти, шановний?
— Ні, синку, я ще почекаю.
Щасливої дороги.
Наступна машина:
— Дед, тебя падбросить?
Вуйко, відтягуючи затвор:
— Ось я і дочекався.

ПОГОДА

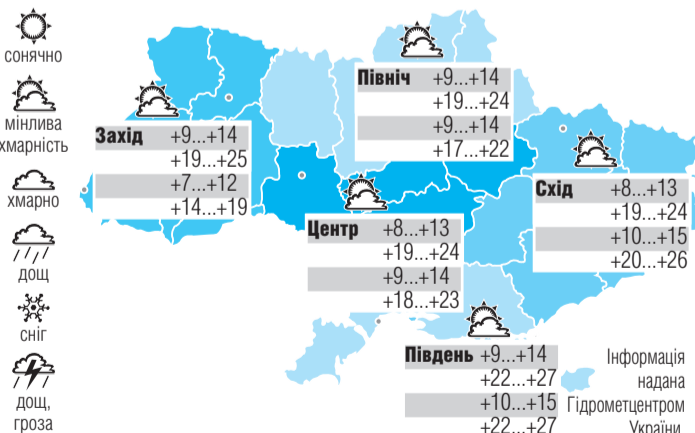
27–28 травня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер західний, 7-12 м/с. Температура вночі +12...+14, удень +21...+23. Післязавтра вночі +11...+13, удень +17...+19.

Миргород: без опадів. Уночі +9...+11, удень +20...+22.
Вінниця: без опадів. Уночі +11...+13, удень +20...+22.
Одеса: без опадів. Уночі +12...+14, удень +20...+22.

24 травня температура води в **Чорному та Азовському морях** становила 15-17 градусів, у **Дніпрі** біля Києва — 15.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, короткочасний дощ.
Трускавець: уночі +11...+13, удень +23...+25. **Моршин:** уночі +11...+13, удень +23...+25.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенки були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009011 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 132 Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить по четвергах Тираж 86734